II

(Säädökset, joita ei tarvitse julkaista)

KOMISSIO

KOMISSION PÄÄTÖS,
tehty 11 päivänä toukokuuta 1999,
Italian sokerialalla myöntämistä valtiontuista

(tiedoksiannettu numerolla K(1999) 1363)

(Ainoastaan italiankielinen teksti on todistusvoimainen)

(1999/605/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 88 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

on kehottanut asianomaisia osapuolia esittämään huomautuksensa kyseisen artiklan mukaisesti [1],

sekä katsoo seuraavaa:

I **MENETTELY**

1) Komission käsiteltäväksi saatettiin 15 päivänä helmikuuta 1995, 27 päivänä kesäkuuta 1995 ja 27 päivänä heinäkuuta 1995 valitus, jonka mukaisesti Italian väitettiin myöntäneen tukia kahden sokerintuotantolaitoksen omistajayhtiöille.

2) Italian pysyvä edustusto Euroopan unionissa ilmoitti kyseisistä tuista 22 päivänä elokuuta 1995 päivätyllä kirjeellä.

3) Komissio ilmoitti Italialle 25 päivänä marraskuuta 1996 päivätyllä kirjeellä päätöksestään aloittaa perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdan mukainen menettely II osastossa lueteltuja tukia vastaan. Kyseisessä kirjeessä komissio vaati Italiaa esittämään huomautuksensa kuukauden kuluessa kirjeen tiedoksiantamisesta.

4) Komission päätös menettelyn aloittamisesta julkaistiin *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* [2]. Komissio kehotti muita jäsenvaltioita ja muita asianomaisia osapuolia esittämään kyseisiä tukia koskevat huomautuksensa kuukauden kuluessa julkaisupäivämäärästä.

5) Italia esitti alustavat huomautuksensa 3 päivänä huhtikuuta 1997 päivätyllä kirjeellä. Italia toimitti komission aloittamaa menettelyä koskevat yksityiskohtaiset huomautuksensa 8 päivänä kesäkuuta päivätyllä kirjeellä.

6) Komissio vastaanotti 17 päivänä huhtikuuta 1997 huomautuksia yritykseltä, joka toimii samalla alalla kuin yritykset, joiden väitettiin saaneen tukea. Komissio on toimittanut nämä huomautukset Italialle.

II **TUKIEN KUVAUS**

7) Tuet, joita vastaan komissio aloitti menettelyn, on myönnetty Celanossa (A kohta) ja Castiglion Fiorentinossa (B kohta) toimivien kahden sokerintuotantolaitoksen omistajayhtiöille. Tukien myöntäminen on ajallisesti jatkoa muille komission investointitukina hyväksymille julkisille tukitoimenpiteille, jotka on tarkoitettu näiden kahden tuotantolaitoksen rakenneuudistukseen. Tuet on kuvattu jäljempänä A ja B kohdassa. Suluissa olevat päivämäärät ovat tuen myöntämisestä päättäneen taloudellisesta suunnittelusta vastaavan ministeriöiden välisen komitean (Comitato interministeriale per la programmazione economica, jäljempänä 'CIPE') päätöksen päivämääriä.

8) Kaikki tuet on myönnetty RIBS SpA:n (jäljempänä 'RIBS') kautta, joka on elintarvikealan tukitoimenpiteisiin keskittynyt julkinen osakeyhtiö.

9) Italian toimittamien tietojen mukaan tukien myöntämisen oikeusperustana toimivat lait n:o 700/83 ja n:o 209/90, joilla säännellään RIBS:n tukitoimenpiteitä ja joissa säädetään Italian sokerialan rakenneuudistusta koskevan kansallisen suunnitelman hyväksymisestä, vaikka jotkut myönnetyt tuet eivät vastaakaan näissä laeissa säädettyjä tukityyppejä.

[1] EYVL C 88, 19.3.1997, s. 4.
[2] Katso alaviite 1.

Sokerialan rakenneuudistusta koskeva kansallinen suunnitelma vuosiksi 1984/1985—1989/1990 ja sen jatkaminen

10) Komissio ilmoitti Italialle 15 päivänä toukokuuta 1984 päivätyllä kirjeellä sokerialan rakenneuudistusta koskevaa kansallista suunnitelmaa vuosiksi 1984/1985—1989/1990 (jäljempänä 'PN 84/90') käsittelevästä päätöksestään. Koska suunnitelmassa vahvistetaan yleisellä tasolla tavoitteet ja tietyt rakenneuudistusta koskevat yksityiskohtaiset säännöt mutta ei yksityiskohtia, joiden avulla toteutettujen tukitoimenpiteiden soveltuvuus yhteismarkkinoille voitaisiin arvioida, komissio on ilmoittanut Italian viranomaisille, ettei sillä ole lakia n:o 700/83 koskevia huomautuksia, mutta pidättänyt itselleen oikeuden tutkia kyseisen lain mukaiset tukitoimenpiteitä koskevat erityissuunnitelmat, joista on annettava erikseen tieto 88 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

11) Italia on ilmoittanut PN 84/90:n perusteella kahdesta tukitoimenpiteitä koskevasta erityissuunnitelmasta, joiden avulla on tarkoitus toteuttaa Castiglion Fiorentinossa sijaitsevan tuotantolaitoksen sekä Celanossa ja Strongolissa sijaitsevien tuotantolaitosten rakenneuudistus. Komissio on hyväksynyt nämä kaksi suunnitelmaa 13 päivänä joulukuuta 1984 ja 5 päivänä elokuuta 1985 päivätyillä kirjeillään.

12) Näiden kahden suunnitelman avulla oli tarkoitus:

Castiglion Fiorentinossa sijaitsevan tuotantolaitoksen rakenneuudistusta koskevien investointien osalta, että:

a) RIBS osallistuu Zuccherificio Castiglionese SpA (jäljempänä 'Castiglionese') -nimisen yhtiön pääoman rahoittamiseen 12 000 miljoonalla Italian liiralla;

b) RIBS myöntää kyseiselle yhtiölle 24 000 miljoonan Italian liiran lainan edullisella korolla;

Celanossa ja Strongolissa sijaitsevien tuotantolaitosten rakenneuudistusta koskevien investointien osalta, että:

a) RIBS osallistuu Nusam SpA (jäljempänä 'Nusam') -nimisen yhtiön pääoman rahoittamiseen 10 000 miljoonalla Italian liiralla;

b) RIBS myöntää kyseiselle yhtiölle 35 000 miljoonan Italian liiran suuruisen lainan edullisella korolla.

13) Tämän ensimmäisen sokerialan rakenneuudistusta koskevan kansallisen suunnitelman kestoa on jatkettu markkinointivuoteen 1990/1991. Komissio on hyväksynyt suunnitelman jatkamisen ja antanut periaatteellisen hyväksyntänsä vuoden 1984 suunnitelman ajantasaistamiselle kaudeksi 1991/1992—1995/1996. Komissio ei kuitenkaan tälläkään kertaa "ole esittänyt kantaansa siltä osin kuin se koskee toimia, joita toteutetaan suunnitelmaa ajantasaistettaessa ja joista on annettava tieto myöhemmin perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaisesti".

14) Komissio pyysi samassa päätöksessään, ettei Italia tekisi minkäänlaisia sitoumuksia mahdollisia tuensaajia kohtaan ennen kuin komissio on esittänyt kantansa rakenneuudistussuunnitelman soveltamiseksi suunnitelluista toimista. Tässä päätöksessä käsitellyt tuet liittyvät asiayhteyteen, koska ne on myönnetty sokerialan rakenneuudistusta koskevan kansallisen suunnitelman voimassaoloaikana ja koska Italia katsoo niiden kaikkien olevan mainitun suunnitelman mukaisia.

A ***Celanossa sijaitsevaan tuotantolaitokseen liittyvät tuet***

15) Celanossa sijaitsevan tuotantolaitoksen rakenneuudistukseen tarkoitetut tuet myönnettiin aluksi Nusamille ja tämän jälkeen Sadam-yhtymään kuuluvalle Sadam Abruzzo SpA (jäljempänä 'Sadam Abruzzo') -nimiselle yhtiölle, joka osti kyseisen tuotantolaitoksen selvitystilassa olleelta Nusamilta 17 päivänä joulukuuta 1991 ja joka oli toiminut tiloissa vuokralaisena 11 päivästä elokuuta 1989. Kyseiset tuet luetellaan 15.1—15.6 kohdassa.

15.1) Taloudellisesta suunnittelusta vastaavan ministeriöiden välisen komitean päätöksellä (jäljempänä 'CIPEn päätöksellä'), joka oli tehty 12 päivänä huhtikuuta 1988, myönnettiin tukea Celanossa sijaitsevan sokerintuotantolaitoksen omistavan Nusamin pääoman rahoittamiseen osallistumisena 5 000 miljoonalla Italian liiralla. Pääomaa rahoitettiin uudelleen osakepääoman korotuksen yhteydessä sen jälkeen, kun osakepääomaa oli alennettu (26 000 miljoonasta Italian liirasta 13 000 miljoonaan Italian liiraan) yrityksen tappioiden kattamiseksi. Uusi rahoitukseen osallistuminen nollattiin myöhemmin hallinnollisten tappioiden kattamiseksi.

15.2) CIPEn 12 päivänä syyskuuta 1989 tekemällä päätöksellä myönnettiin 2 000 miljoonan Italian liiran suuruinen tuki takauksena Sadam Abruzzolle, joka oli kyseisen sokerintuotantolaitoksen vuokralainen ja josta tuli myöhemmin sen omistaja. Takaus, joka myönnettiin Sadam Abruzzon aloittaessa Nusamin tuotantolaitoksen vuokraamisen, kattoi Nusamin sitoumukset suhteessa kolmansiin velkojiin.

15.3) CIPEn 2 päivänä helmikuuta 1990 tekemällä päätöksellä myönnettiin 11 000 miljoonan Italian liiran suuruinen tuki takauksena Sadam Abruzzolle. Takauksen määrä vastasi Sadam Abruzzon omistajayhtiön (Nusamin) laskuun tekemistä investoinneista aiheutuneita menoja sen toimiessa tuotantolaitoksen vuokralaisena.

15.4) Hallinnollisten tappioiden vuoksi tehdyn osakepääoman nollauksen jälkeen myönnettiin yhteensä 2 500 miljoonan Italian liiran suuruinen tuki Nusamin pääomankorotukseen osallistumisena. Tuki myönnettiin luopumalla vastaavalla määrällä osasta Nusamin kiinnitysluottoja.

15.5) CIPEn 26 päivänä heinäkuuta 1990 tekemällä päätöksellä RIBS valtuutettiin toteuttamaan kaikki tarvittavat toimenpiteet Nusamin konkurssin välttämiseksi ja hyväksymään Celanossa sijaitsevan tuotantolaitoksen myyminen Sadam Abruzzolle (vuoden 1990 tukitoimenpiteitä koskeva erityissuunnitelma).

Toteutetut toimenpiteet olivat:

a) Celanon tuotantolaitoksen kiinnityksestä luopuminen vakuudeksi Nusamin 17 504 miljoonan Italian liiran jäännösvelan maksamiselle RIBSille. Luopumisen myötä luoton luokitus aleni toissijaiseksi luotoksi, minkä ansiosta Nusam vältti konkurssin ryhtymällä velkasaneeraukseen (concordato preventivo) ([3]).

b) Toissijaiseksi muuttuneen luoton sijoittaminen muiden toissijaisten luottojen jälkeen (postergazione). Tämä luotto menetettiin lopullisesti Nusamin tehtyä konkurssin 29 päivänä joulukuuta 1997.

c) Nusamin Celanossa sijaitsevan tuotantolaitoksen myyminen Sadam Abruzzolle siten, että tämä ottaa vastatakseen 15 000 miljoonan Italian liiran suuruisen jäännösvelan maksusta RIBSille (samoin takaisinmaksuehdoin).

d) Uuden viiden vuoden lykkäysajan (maksetaan ainoastaan edullisemmat korot) myöntäminen kyseisen 15 000 miljoonan Italian liiran suuruisen jäännösvelan takaisinmaksamiselle.

15.6) Samalla CIPEn 26 päivänä heinäkuuta 1990 tekemällä päätöksellä myönnettiin seuraavat tuet:

a) Yhteensä 8 000 miljoonan Italian liiran suuruinen tuki Sadam Abruzzon pääoman rahoittamiseen osallistumisena.

b) RIBSin Sadam Abruzzolle myöntämä 11 000 miljoonan Italian liiran suuruinen laina edullisemmalla korolla.

B ***Castiglion Fiorentinossa sijaitsevaan tuotantolaitokseen liittyvät tuet***

16) Kaikki tuet myönnettiin Castiglioneselle, joka on osakeyhtiö, jonka osakepääoma oli jaettu RIBSin ja Federconsorzi SpA:n (pääosakas) välillä. Federconsorzi SpA:n selvitystilaan joutumisen myötä ja tästä sen määräysvallassa olleille yhtiöille aiheutuneiden vaikeuksien seurauksena Federconsorzi SpA:n osakkeet myytiin SECI SpA:lle (jäljempänä 'SECI'), ja Castiglionese liittyi Sadam-yhtymään 29 päivänä heinäkuuta 1992. Kyseessä olevat tuet käsitellään seuraavassa.

16.1) Elokuun 2 päivänä 1991 myönnettiin takauksena tuki Castiglioneselle, joka omisti Castiglion Fiorentinossa sijaitsevan sokerintuotantolaitoksen, markkinointivuoden 1991 menojen kattamiseen tarkoitetun 41 000 miljoonan Italian liiran puiteluoton avaamiseksi.

16.2) CIPE antoi 2 päivänä helmikuuta 1990 tehdyllä päätöksellä luvan Castiglionesea koskevalle toimenpidesuunnitelmalle (vuoden 1992 tukitoimenpiteitä koskeva erityissuunnitelma), jonka tarkoituksena oli parantaa yhtiön taloudellista tilannetta (yhtiö oli pyytänyt elokuussa 1991, että siihen sovellettaisiin valvotun hallinnon menettelyä). Toteutetut toimenpiteet olivat seuraavat:

a) vuonna 1984 toteutettua 12 000 miljoonan Italian liiran pääoman rahoittamista jatkettiin 10 vuodella (komissio oli hyväksynyt pääomarahoituksena myönnetyn ensimmäisen tuen);

b) RIBSin Castiglioneselle vuonna 1984 edullisella korolla myöntämä (20 000 miljoonan Italian liiran) laina muutettiin osittain pääomaksi (komissio oli hyväksynyt lainana myönnetyn tuen);

c) 24 000 miljoonan Italian liiran lainan jäljellä oleva osuus porrastettiin uudelleen 15 vuoden ajanjaksolle;

d) RIBS osallistui uudestaan Castiglionesen pääoman rahoittamiseen 10 000 miljoonalla Italian liiralla;

e) RIBS myönsi Castiglioneselle 20 000 miljoonan Italian liiran lainan edullisella korolla;

f) Sadam Abruzzon on tarkoitus ostaa edellä a, b ja d kohdassa tarkoitettuja RIBSin osakkeita niiden nimellisarvolla.

III **PERUSTELUT MENETTELYN ALOITTAMISELLE**

17) Komission perustelut 88 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn aloittamista koskevalle päätökselle esitetään seuraavaksi lyhyesti.

18) RIBSin edellä mainittujen CIPEn päätösten mukaisesti myöntämät tuet eivät kuulu komission vuosina 1984 ja 1991 hyväksymiin sokerialan rakenneuudistussuunnitelmiin.

19) Tuet eivät sisälly tukitoimenpiteitä koskeviin erityissuunnitelmiin, kuten edellä mainituissa rakenneuudistussuunnitelmissa edellytetään. Tukitoimenpiteitä koskevista erityissuunnitelmista olisi lisäksi pitänyt ilmoittaa komissiolle perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaisesti, sillä rakenneuudistussuunnitelmien periaatteellisessa hyväksynnässä ei nimenomaisesti esitetty komission kantaa erityissuunnitelmissa määrättyjen toimenpiteiden soveltuvuuteen yhteismarkkinoille.

20) Italian väitettä, jonka mukaan olisi mahdollista osoittaa jälkikäteen syy-yhteys RIBSin myöntämien tukien ja tukea saaneiden yritysten tekemien investointien välillä, ei voida hyväksyä. Komissio ei ole havainnut, että tuet olisivat olleet välttämättömiä toteutettujen investointien kannalta.

([3]) Tämä on mahdollista ainoastaan, jos velallinen pystyy vastaamaan kaikista ensisijaisista luotoistaan ja 40 prosentista toissijaisia luottoja.

21) Tämä huomioon ottaen tukia ei voida pitää sokerialan yhteisestä markkinajärjestelystä 30 päivänä kesäkuuta 1981 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1785/81 ([4]), sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna komission asetuksella (EY) N:o 1148/98 ([5]), 46 artiklassa tarkoitettuna tukina. Tässä artiklassa (kuten markkinointivuosia 1989/1990 ja 1990/1991 koskevan asetuksen (ETY) N:o 1254/89 ([6]), sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (EY) N:o 260/96 ([7]), vastaavassa säännöksessä) säädetään, että sokerijuurikasalan rakenneuudistustukien on täytettävä seuraavat edellytykset:

— niiden on perustuttava Italian voimassa olevissa sokerialan rakenneuudistussuunnitelmissa esitettyihin erityistarpeisiin,

— niiden on oltava rakenneuudistussuunnitelmien mukaisia.

22) Neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1785/81 46 artiklaan perustuvan oikeudellisen kehyksen ulkopuolella kyseisiä tukia voidaan arvioida ainoastaan investointitukina tai, jos otetaan huomioon tuensaajien tilanne eri maksusuoritusten aikana, vaikeuksissa oleville yrityksille tarkoitettuna tukena.

23) Tarkasteltaessa kyseisiä tukia maataloustuotteiden jalostuksen ja kaupan pitämisen alalla myönnettäviin investointitukiin sovellettavien sääntöjen näkökulmasta ne sijoittuivat sellaisen säännön soveltamisalaan, jolla kielletään kaikki sokerialan investointituet.

24) Vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenteiden uudistamiseksi tarkoitettuja tukia koskevien sääntöjen osalta komissio katsoi, ettei maatalousalalla menettelyn aloittamisen aikaan sovellettuja perusteita tai vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenteiden uudistamiseksi tarkoitettua valtion tukea koskevissa yhteisön suuntaviivoissa ([8]) esitettyjä perusteita nähtävästi ollut noudatettu. Näitä suuntaviivoja muutettiin vuonna 1997 ([9]) maatalousalaan sovellettavien erityisperusteiden huomioon ottamiseksi.

IV ASIANOMAISTEN OSAPUOLTEN ESITTÄMÄT HUOMAUTUKSET

25) Eräs yksityinen yritys toimitti 17 päivänä huhtikuuta 1997 päivätyllä kirjeellään komissiolle huomautuksensa osana 88 artiklan 2 kohdan mukaista menettelyä. Kyseinen yritys tuottaa ja pitää kaupan juurikassokeria, ja se on näin ollen Sadam-yhtymän suora kilpailija.

26) Kyseinen yritys on samaa mieltä komission tosiasioita koskevan analyysin ja oikeudellisen analyysin kanssa siitä, että kaikki komission tutkimat Sadamin omistuksessa nykyään olevien Celanon ja Castiglion Fiorentinon tuotantolaitosten hyväksi toteutetut tukitoimenpiteet olivat tukia, joiden saaja oli loppujen lopuksi Sadam-yhtymä itse. Sadamista tuli kahden tuotantolaitoksen (Celanossa sijaitsevan Nusamille kuuluneen tuotantolaitoksen ja Castiglion Fiorentinossa sijaitsevan Castiglioneselle kuuluneen tuotantolaitoksen) omistaja suosiollisissa olosuhteissa, joita markkinataloudessa ei voida hyväksyä.

27) Kuitenkaan:

— kyseinen yritys ei ole samaa mieltä komission sen päätelmän kanssa, joka koskee CIPEn 6 päivänä elokuuta 1987 tekemää päätöstä, jolla sallittiin RIBSin nostavan Celanon tuotantolaitokselle tarkoitetun edullisella korolla myönnetyn rahoituksen 35 000 miljoonaan Italian liiraan. Yritys katsoo, että CIPEn päätöksen täytäntöön panematta jättäminen ja vastaavien määrien maksamatta jättäminen eivät sulje pois mahdollisuutta, että kyseinen toimenpide on tukitoimenpide, sillä varojen käytettävissäoloa koskevan ilmoituksen ansiosta Nusam saattoi saada pankkirahoitusta, jota se ei muuten olisi voinut saada;

— yrityksen mukaan komissio ei ollut ottanut huomioon CIPEn 12 päivänä huhtikuuta 1988 tehdyssä päätöksessä esitettyjen toimenpiteiden, jotka olivat suunnitteilla mutta joita ei toteutettu, vääristäviä vaikutuksia; pelkästään toimenpiteiden suunnittelun ansiosta Nusam olisi voinut saada pankeilta muuta rahoitusta.

28) Kyseisen yrityksen päätelmät näyttävät perustuvan oletukseen, että tuensaajana toimivalle yritykselle tarkoitettujen lisävarojen käytettävissäoloa koskevalla ilmoituksella olisi sama vaikutus kuin valtiontakauksen myöntämisellä.

29) Käytettävissä olevien tietojen perusteella ei edellä mainitun ilmoituksen puuttumisen vuoksi kuitenkaan voida päätellä, ettei kyseinen yritys olisi voinut saada pankkilainaa tai että sen sopimat lainat olisi myönnetty edullisemmalla korolla kuin mitä rahoituslaitokset soveltavat tavallisesti jonkin toisen yrityksen vastaavaan lainaan.

V ITALIAN HUOMAUTUKSET

30) Italia esitti alustavat huomautuksensa 3 päivänä huhtikuuta 1997 päivätyllä kirjeellä. Italia esitti 8 päivänä kesäkuuta 1998 yksityiskohtaiset huomautuksensa komission aloittamasta menettelystä. Huomautukset esitetään seuraavassa.

([4]) EYVL L 177, 1.7.1981, s. 4.
([5]) EYVL L 159, 3.6.1998, s. 38.
([6]) EYVL L 126, 9.5.1989, s. 1.
([7]) EYVL L 34, 13.2.1996, s. 16.
([8]) EYVL C 368, 23. 12. 1994.
([9]) EYVL C 283, 19.9.1997, s. 2.

31) Italian mukaan edellä II osastossa mainittujen CIPEn päätösten mukaisesti myönnetyt tuet ovat osa komission 15 päivänä toukokuuta 1984 tekemällä päätöksellä hyväksyttyä Italian sokerialan rakenneuudistussuunnitelmaa (PN 84/90), jota jatkettiin ja ajantasaistettiin kaudeksi 1991/1992—1995/1996 (suunnitelman PN 91/96 jatkaminen ja ajantasaistaminen hyväksyttiin komission 20 päivänä kesäkuuta 1990 tekemällä päätöksellä). Kyseiset tuet toimivat ennen muuta johdonmukaisena jatkona kahdessa tukitoimenpiteitä koskevassa erityissuunnitelmassa määrätyille toimenpiteille; komissio hyväksyi erityissuunnitelman Castiglion Fiorentinon tuotantolaitoksen osalta 13 päivänä joulukuuta 1984 tekemällään päätöksellä ja Celanon tuotantolaitoksen osalta 5 päivänä elokuuta 1985 tekemällään päätöksellä. Komissio hyväksyi kyseiset erityissuunnitelmat, koska ne olivat yhdenmukaiset sokerialan rakenneuudistussuunnitelman kanssa, josta oli ilmoitettu ja joka oli hyväksytty.

32) Italian mielestä alakohtaiset suunnitelmat, sellaisina kuin komissio on ne hyväksynyt, edustavat edellä mainittujen CIPEn päätöksillä hyväksyttyjen toimenpiteiden ”laillisuusparametriä” yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-47/91, Italia vastaan komissio (”Italgrani”) ([10]) 5. lokakuuta 1994 annetulla tuomiolla luoman oikeuskäytännön mukaisesti.

33) Tämän oikeuskäytännön mukaan komissio ei voi tarkastella suoraan perustamissopimuksen nojalla yksittäistä tukea, josta väitetään, että se on myönnetty osana aiemmin hyväksyttyä järjestelmää. Komissio voi aluksi tutkia vain, kuuluuko tuki yleiseen järjestelmään ja täyttääkö se järjestelmän hyväksymistä koskevassa päätöksessä vahvistetut edellytykset ([11]).

34) Samassa tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin vahvistaa, että jos komissio katsoo tällaisen tutkimuksen jälkeen, että yksittäinen tuki on järjestelmän hyväksymistä koskevan komission päätöksen mukainen, tukea on käsiteltävä sallittuna tukena eli voimassa olevana tukena ([12]).

35) Se, että komissio asetti kyseisen kahden alakohtaisen suunnitelman hyväksymisen edellytykseksi tukitoimenpiteitä koskevista yksittäisistä suunnitelmista ilmoittamisen etukäteen, on Italian mukaan vain menettelyllinen näkökohta. Ennakkoilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnin toteaminen ei tästä syystä saisi vaikuttaa tukien ja alakohtaisten suunnitelmien yhteensopivuuden arviointiin. Laiminlyönti ei etenkään saisi estää sitä, että kyseisiä tukia voidaan pitää sallittuina tukina eli perustamissopimuksen 88 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuina voimassa olevina tukina, joihin ei voida soveltaa saman artiklan 3 kohtaa.

36) Komission riitauttamat tuet olisi luokiteltava rakenneuudistustoimenpiteiksi, joiden avulla palautetaan tukea saavien yritysten elinkelpoisuus keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä noudattamalla edellytystä, jonka mukaan tuotantokiintiöt eivät saa ylittyä, kuten alakohtaisten suunnitelmien hyväksymistä koskevissa päätöksissä säädetään. Italian viranomaisten mukaan tuissa on myös noudatettu suhteellisuusperiaatetta maksettujen tukien sekä rakenneuudistuksen kustannusten ja hyötyjen välillä. Lisäksi on toimitettu tietoja sen osoittamiseksi, että molemmat tuotantolaitokset ovat saavuttaneet elinkelpoisuuden.

37) Italia korosti lisäksi myös sitä, että myönnetyt tuet ja molemmissa tuotantolaitoksissa samana ajanjaksona toteutetut investoinnit ovat suhteessa toisiinsa.

38) Erityisesti Celanon tuotantolaitoksessa, jolle suunnitelmassa esitettiin 93 800 miljoonan Italian liiran investointeja (joista 62 800 miljoonaa Italian liiraa ([13]) oli osa komission hyväksymää vuoden 1985 tukitoimenpiteitä koskevaa erityissuunnitelmaa), toteutettiin todellisuudessa investointeja 105 900 miljoonan Italian liiran edestä RIBSin myöntämällä yhteensä 84 000 miljoonan Italian liiran tuella (joista 50 000 miljoonaa Italian liiraa sisältyi vuoden 1985 tukitoimenpiteitä koskevaan erityissuunnitelmaan). Näiden tukien tukiekvivalentti on näin ollen 42,34 prosenttia suunnitelman mukaisista investoinneista ja 35,81 prosenttia toteutetuista investoinneista.

39) Castiglion Fiorentinon tuotantolaitoksessa, jolle suunnitelmassa esitettiin 109 500 miljoonan Italian liiran investointeja (joista 62 000 miljoonaa Italian liiraa ([14]) oli osa komission hyväksymää vuoden 1984 tukitoimenpiteitä koskevaa erityissuunnitelmaa), toteutettiin todellisuudessa investointeja 126 500 miljoonan Italian liiran edestä RIBSin myöntämällä yhteensä 66 000 miljoonan Italian liiran tuella (joista 36 000 miljoonaa Italian liiraa sisältyi vuoden 1984 tukitoimenpiteitä koskevaan erityissuunnitelmaan). Näiden tukien tukiekvivalentti on näin ollen 44,51 prosenttia suunnitelman mukaisista investoinneista ja 36,06 prosenttia toteutetuista investoinneista.

40) Toteutetut investoinnit koskivat Italian mukaan tuotantolaitosten teknologisen uudenaikaistamisen lisäksi tuotantokapasiteetin parantamista (päivittäin jalostettujen sokerijuurikastonnien mukaan mitattuna). Italia on toimittanut tämän väitteen vahvistavat tiedot.

([10]) Kok. 1994, s. I-4635.
([11]) Kok. 1994, s. I-4635, 24 kohta.
([12]) Kok. 1994, s. I-4635, 25 kohta.
([13]) Luvut viittaavat Nusamille tuolloin kuuluneisiin kahteen tuotantolaitokseen (Celanoon ja Strongoliin) kohdistettuihin tukitoimenpiteisiin.
([14]) Katso alaviite 13.

41) Italian mielestä kyseisten kahden tuotantolaitoksen rakenneuudistus ei ole aiheuttanut muutoksia ennen riitautettujen toimenpiteiden käyttöönottoa vallinneeseen kilpailutilanteeseen. Italian sokerintuotantokiintiöitä ei myöskään ole korotettu. Tukia ei itse asiassa ollut tarkoitettu tietylle yritykselle vaan ne oli tarkoitettu kyseisten kahden tuotantolaitoksen rakenneuudistukseen niiden omistuksesta riippumatta alakohtaisissa suunnitelmissa esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi.

42) PN 84/90:n mukaan:

a) sokerialan rakenneuudistus oli toteutettava erityisesti RIBSin tukitoimenpiteiden avulla;

b) RIBSin toiminnan oli perustuttava kyseisiä yritystä koskeviin tukitoimenpiteitä koskeviin erityissuunnitelmiin;

c) RIBSin oli käytettävä laissa n:o 700/83 säädettyjä keinoja eli pääoman rahoittamiseen osallistumista, osakkuuslainoja ja edullisella korolla myönnettyjä lainoja;

d) RIBSin tukitoimenpiteiden olisi pitänyt edistää elintarviketeollisuuden suurempaa vakautta siten, että viljelijät olisivat osakkaina jalostusyhtiöissä;

e) suunnitelman päätavoitteet olivat tehokkuus ja hallinnoinnin taloudellisten perusteiden määrittäminen sekä maatalouden että teollisuuden osalta;

f) Italian keskiosissa tuotanto olisi pitänyt keskittää Castiglion Fiorentinon tuotantolaitokseen sulkemalla Cecinan tuotantolaitos;

g) Italian eteläosissa Celanon tuotantolaitos kuului niihin laitoksiin, joiden toiminnan oli tarkoitus jatkua; Capuan ja de Avezzanon tuotantolaitokset oli tarkoitus sulkea;

h) RIBSin tukitoimenpiteitä olisi voitu hyödyntää tuotantolaitoksen omistusrakenteen suunnittelemiseksi uudelleen koko alan tehokkuuden lisäämiseksi.

43) PN 84/90:n (PN 91/96:n) ajantasaistamisessa otettiin huomioon, että vuoden 1984 alakohtaisen suunnitelman mukaisesti RIBS osallistui pääoman rahoittamiseen yhteensä 84 000 miljoonalla Italian liiralla ja myönsi rahoitusta yhteensä 327 000 miljoonalla Italian liiralla. Lisäksi vahvistettiin tarve rajoittaa tukitoimenpiteet olemassa oleviin tuotantolaitoksiin ja jatkaa jalostusalan keskittymän luomista Italian keskiosiin sekä esitettiin uusien resurssien käyttämistä RIBSin tukitoimenpiteisiin tukitoimenpiteitä koskevien yksittäisten suunnitelmien perusteella.

44) Celanon ja Castiglion Fiorentinon investointeihin tarkoitetuista, CIPEn hyväksymistä tukitoimenpiteitä koskevista erityissuunnitelmista käy selvästi ilmi, että julkisten tukitoimenpiteiden tavoitteena on ollut toteuttaa maatalouden ja teollisuuden rakenneuudistus sokerijuurikasalan osalta sokerialan kansallisen suunnitelman ja asetuksen (ETY) N:o 1785/81 46 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

45) Teollisuuden rakenneuudistuksen tavoite on Italian mukaan saavutettu muun muassa keskittämällä jalostustoiminta kyseisiin kahteen tuotantolaitokseen sulkemalla Cecinassa, Avezzanossa ja Latinassa sijaitsevat kolme muuta jalostuslaitosta. Jalostuksen teknisen, taloudellisen ja rahoituksellisen puolen keskittäminen yhteen yritykseen on synnyttänyt suurtuotannon etuja. Työpaikkojen säilyttämisen tavoite on saavutettu ilman, että on jouduttu turvautumaan valtion sosiaalisiin suojatoimenpiteisiin. Tavoite, jonka mukaan viljelijöiden olisi kannettava osa teollisen toiminnan hallintovastuusta on saavutettu siten, että sokerijuurikkaanviljelijöiden kansallinen rahoitusyhtiö Finbieticola on osallistunut Castiglion Fiorentinon tuotantolaitoksen omistajayhtiön pääoman rahoittamiseen. Yritykset, joihin RIBSin tukitoimenpiteet kohdistettiin, ovat saavuttaneet kestävän toimintakyvyn ja pystyneet täyttämään RIBSin lainojen ja pääomarahoituksen takaisinmaksua koskevat edellytykset. Tavoite viljelyalueiden (ja siis sokerijuurikasalan toimijoiden tulojen) säilyttämisestä on saavutettu ilman tuotantokapasiteetin lisäämistä kyseisillä alueilla. Italian viranomaisten mukaan nämä viljelyalueet olisivat hajaantuneet ilman tarkasteltavina olevia toimenpiteitä, sillä muut jalostuslaitokset sijaitsevat yli 250 kilometrin etäisyydellä Celanon ja Castiglion Fiorentinon laitoksista ja koska sokerin interventiohintaa koskevien yhteisön säännösten mukaan sokerijuurikkaiden kuljetusmaksukorvauksilla pystytään korvaamaan kyseisten raaka-aineiden kuljetus ainoastaan 50 kilometrin päähän.

46) Italia korostaa yleisellä tasolla komission myönteistä suhtautumista valtionyhtiöiden yksityistämistoimiin. Italian mukaan sekä Celanon tuotantolaitoksen (jonka omistajan Nusamin pääomaa alueelliset julkiset elimet rahoittivat) että Castiglion Fiorentinon tuotantolaitoksen (jonka omisti Federconsorzin (Federazione Nazionale dei Consorzi Agrari) määräysvaltaan kuuluva Castiglionese) hyväksi toteutetut tukitoimenpiteet mahdollistivat niiden todellisen yksityistämisen.

47) Italian viranomaisten mukaan näiden kahden tuotantolaitoksen ostoon ei myönnetty minkäänlaista tukea.

48) Itse asiassa molemmat omistuksensiirrot tapahtuivat osana Tribunale fallimentaren valvomaa pesänselvitystä. Mikä tahansa asiasta kiinnostunut toimija olisi voinut vastata tarjouspyyntöihin samoin edellytyksin, ja lisäksi RIBSin ostajiin kohdistamat tukitoimenpiteet tapahtuivat vasta omaisuudensiirron jälkeen.

Vaikeuksissa oleville yrityksille tarkoitettua valtiontukea koskevien yhteisön suuntaviivojen noudattaminen

49) Vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenteiden uudistamiseksi tarkoitettua valtiontukea koskevien yhteisön suuntaviivojen noudattamisen osalta Italia esittää seuraavat huomautukset:

— Elinkelpoisuuden palauttaminen: RIBSin myöntämät tuet sisältyvät rakenneuudistusta koskevaan tekniseen ja taloudelliseen erityissuunnitelmaan, jonka tarkoituksena on palauttaa yrityksen elinkelpoisuus pitkällä aikavälillä. Tämä elinkelpoisuus saavutettiin tarkasteltavana olevassa tapauksessa, ja yritykset, joihin tukitoimenpiteitä kohdistettiin, ovat jälleen elinkelpoisia sekä tuotannon että talouden ja rahoituksen kannalta tarkasteltuna.

— Rakenneuudistustuella ei ollut kilpailua vääristäviä vaikutuksia: Tämän edellytyksen noudattaminen varmistettiin seuraamalla tarkasti, ettei RIBSin tukitoimenpiteiden jälkeinen tuotantokapasiteetti ylitä Italialle myönnettyä kansallista kiintiötä eikä sellaisten sokerijuurikkaiden viljelyalueiden kiintiöitä, joita suunnitelmat koskevat. Lisäksi koska näiden kahden tuotantolaitoksen rakenneuudistuksen lisäksi niiden läheisyydessä olevat muut tuotantolaitokset suljettiin, RIBSin tuet eivät vaikuttaneet kyseisten alueiden sokerijuurikkaantuotantoon.

— Vuosien 1990 ja 1992 tukitoimenpiteitä koskevia erityissuunnitelmia koskevia RIBSin tukia on pidettävä yhteisön suuntaviivojen mukaisena *pelastustukena*. Itse asiassa ne ovat väliaikaisia toimenpiteitä, jotka oli tarkoitettu tukea saaneiden yritysten pitämiseen pystyssä rakenneuudistuksen toteuttamiseen asti.

Celanon tuotantolaitoksen rakenneuudistukseen tarkoitetut tukitoimenpiteet

50) Kaikkia Celanossa sijaitsevaan tuotantolaitokseen kohdistettuja RIBSin tukitoimenpiteitä on Italian mukaan tarkasteltava ottaen huomioon seuraavat huomautukset:

51) Tilivuoden 1988 aikana Celanossa ja Strongolissa sijaitsevien kahden tuotantolaitoksen omistajayhtiön Nusamin taloudellisesta tilanteesta kävi ilmi, että Nusam ei pystynyt toteuttamaan komission vuonna 1985 hyväksymää, vuoden 1984 tukitoimenpiteitä koskevaa erityissuunnitelmaa hyväksyttäessä esitettyjä tavoitteita. Vuoden 1988 päättyessä tappiot olivat yhteensä lähes 16 000 miljoonaa Italian liiraa, joista 6 000 miljoonaa Italian liiraa oli Strongolin tuotantolaitoksen hallinnosta johtuvia tappioita.

52) Rahoitustietojen analyysissä kävi ilmi mahdollisuus jatkaa tuotantotoimintaa Celanon tuotantolaitoksessa (jonka hallintoa koskeva tulos samana vuonna oli positiivinen noin 2 800 miljoonalla Italian liiralla). Strongolin tuotantolaitoksen toiminnan jatkaminen sen sijaan osoittautui mahdottomaksi. Lisäksi todettiin yrityksen lyhyen aikavälin velkaantumiseen liittyvä rahoituskuluista aiheutuva kohtuuton rasitus.

53) Yrityksen tilanne, siten kuin se oli kuvattu maatalousministeriölle vuoden 1988 budjetin hyväksymisen jälkeen esitetyssä raportissa, osoitti tarpeen lyhyen aikavälin rahoitukseen, jonka määrä oli 39 000 miljoonaa Italian liiraa (vuoden 1984 tukitoimenpiteitä koskevan erityissuunnitelman mukaisesti myönnetyn 35 000 miljoonan Italian liiran lainan takaisinmaksamiseksi RIBSiltä otetun velan lisäksi).

54) Tässä yhteydessä maatalousministeriö teki periaatepäätöksen kyseisten kahden tuotantolaitoksen erilaisista kohtaloista, jotta Nusamin todennäköinen konkurssi ei johtaisi Celanon tuotantolaitoksen sulkemiseen. Lisäksi se osoitti Celanon tuotantolaitoksen hallinnon vuokralaisena toimivalle Sadamille.

55) Näiden ohjeiden soveltamisen varmistamiseksi CIPE teki kaksi päätöstä, 12 päivänä syyskuuta 1989 ja 2 päivänä helmikuuta 1990 (katso 15.2 ja 15.3 kohta), joilla valtuutettiin RIBS myöntämään takaus 2 000 miljoonalle Italian liiralle vuokralaisena toimivan Sadamin hyväksi. Tämä määrä vastasi Nusamin verovelvoitteita. Lisäksi RIBS valtuutettiin takaamaan Sadamille Nusamin velka, joka koski Sadamin vuokralaisena toimiessaan toteuttamia investointeja (11 000 miljoonaa Italian liiraa).

56) Jotta Strongolin tuotantolaitos voitiin vuokrata, mikä ei olisi ollut mahdollista, jos yhtiö olisi tehnyt konkurssin, yhtiökokous päätti 2 päivänä maaliskuuta 1990 kattaa tilikauden 1988/1989 tappiot (31 037 miljoonaa Italian liiraa) muun muassa nollaamalla yhtiön osakepääoma (26 000 miljoonaa Italian liiraa) ja muuttamalla osa (1 542 miljoonaa Italian liiraa) RIBSin luotosta. Samalla yhtiökokous päätti muodostaa Nusamin osakepääoman uudestaan muiden osakkaiden maksusuorituksilla (1 530 miljoonaa Italian liiraa) sekä muuttamalla RIBSin luotosta vielä osan (954 miljoonaa Italian liiraa). (Katso 15.4 kohta.)

57) Nusam esitti 18 päivänä lokakuuta 1990 tribunale di Romalle pyynnön tulla hyväksytyksi velkasaneeraukseen (concordato preventivo con cessione di beni). Velkasaneerausta koskevaan pyyntöön liittyi Celanon tuotantolaitoksen tiloissa vuokralaisena toimivan Sadamin esittämä Celanon tuotantolaitoksen ostotarjous.

58) Ostotarjouksessa esitettiin, että:

a) ostohinta on 26 000 miljoonaa Italian liiraa, joista 15 000 miljoonaa Italian liiraa vastaa osaa Nusamin jäännösvelasta RIBSille ([15]) ja 11 000 miljoonaa Italian liiraa vastaa luopumista Nusamin sellaisen velan takaisinperinnästä, joka koski Sadamin vuokralaisena toimiessaan toteuttamien investointien kustannuksia;

([15]) Velan loppuosa (17 504 miljoonaa Italian liiraa) menetettiin Nusamin konkurssin myötä.

b) Sadamille myönnetyt takaukset palautetaan RIBSille;

c) uusi omistaja pitää Celanon tuotantolaitoksen työntekijät.

59) Tribunale fallimentare hyväksyi 18 päivänä heinäkuuta 1991 antamallaan tuomiolla velkasaneerauksen aloittamisen ja salli Nusamin tuotantolaitoksen myyntiä Sadam-ryhmään kuuluvalle Sadam Abruzzo SpA:lle koskevan sopimuksen tekemisen.

60) Italian mukaan on ilmeistä, että tuomioistuin valvoi myyntiä ja että tämä olisi ottanut huomioon mahdolliset muut ostotarjoukset, jos niitä olisi ollut.

61) Strongolin tuotantolaitoksen Nusam puolestaan sulki markkinointivuoden 1992 lopussa.

62) CIPEn 26 päivänä heinäkuuta 1990 tekemän päätöksen mukaisia tukia (katso 15.5 ja 15.6 kohta) on näin ollen pidettävä toimenpiteinä, jotka oli tarkoitettu estämään Nusamin konkurssi ja sen seurauksena tapahtuva Celanon omaisuuden hajaantuminen (liikearvo eli goodwill-arvo, tuotantokiintiöt, tuotantoalue, työntekijät). CIPEn 26 päivänä heinäkuuta 1990 tekemällä päätöksellä ja siinä tarkoitetulla tukitoimenpiteitä koskevalla erityissuunnitelmalla itse asiassa varmistettiin alakohtaisen suunnitelman tavoitteiden saavuttaminen ja erityisesti jalostustoiminnan keskittäminen, sokerijuurikkaiden viljelyalueiden säilyminen ja tuotantolaitosten teknisen rakenneuudistuksen loppuun saattaminen.

63) Sadamin tuotantolaitoksesta maksaman hinnan osalta, jota komissio pitää alhaisena suhteessa omaisuuden todelliseen arvoon, Italia korosti, että laskettu arvo, 31 800 miljoonaa Italian liiraa, on todellisuudessa arvio omaisuuden rahallisesta arvosta eikä siinä oteta huomioon Nusamin badwill-arvoa sopimuksen teon aikana.

64) Lisäksi kyseisen päätöksen mukaisessa uudessa erityissuunnitelmassa ostajana toimiva Sadam velvoitettiin toteuttamaan investointeja, joiden määrä on useita kymmeniä miljardeja liiroja.

65) Edellä mainittu huomioon ottaen CIPEn 26 päivänä heinäkuuta 1990 tekemän päätöksen mukaisesti käyttöön otettuja toimenpiteitä on pidettävä rakenneuudistussuunnitelmana, jonka tavoitteena oli tuotantolaitoksen uudenaikaistaminen, tuotantokustannusten alentaminen ja elinkelpoisuuden palauttaminen keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä.

66) Celanon tuotantolaitoksen tekninen rakenneuudistus toteutettiin uudenaikaistamalla kaikki tuotantovaiheet. Toteutettujen investointien tulokset olivat seuraavat:

a) sokerijuurikkaiden jalostuskapasiteetti kasvoi 3 700 tonnista 7 500 tonniin päivässä, minkä ansiosta oli mahdollista ottaa vastaan kyseisen alueen koko sokerijuurikastuotanto Avezzanon ja Latinan tuotantolaitosten sulkemisen jälkeen;

b) kidesokerintuotanto kasvoi 480 tonnista päivässä 800 tonniin päivässä, minkä ansiosta nesteen varastointikustannukset pienenivät;

c) energiakustannukset pienenivät: polttoöljyn kulutus laski 402 kilogrammasta sokeritonnia kohti 320 kilogrammaan sokeritonnia kohti;

d) otettiin käyttöön sokerijuurikasleikkeen kuivauslaite.

67) Italia katsoo CIPEn 12 päivänä huhtikuuta 1988 ja 28 päivänä heinäkuuta 1990 tekemien päätösten mukaisesti myönnettyjen tukien osalta (katso 15.1 ja 15.4 kohta), että tuet voidaan perustella sillä, että (komission hyväksymää) Celanon tuotantolaitoksen tukitoimenpiteitä koskevaa vuoden 1985 erityissuunnitelmaa muutettiin vuonna 1987 suunniteltujen investointien määrän nostamiseksi (lisäksi suunniteltiin 13 000 miljoonan Italian liiran lisäinvestointeja). Tuet koskivat RIBSin osallistumista Nusamin pääoman uudelleen muodostamiseen kahteen otteeseen, ensimmäisen kerran 5 000 miljoonalla Italian liiralla vuonna 1988 ja toisen kerran 25 000 miljoonalla Italian liiralla vuonna 1990. Tukien tavoitteena oli lisäksi turvata RIBSin edut Nusamin osakkaana ja olla vaarantamatta tarkistetun alakohtaisen suunnitelman uusien suuntaviivojen käyttöönottoa (erityisesti sokerialan keskittymän perustamista Italian keskiosiin).

68) Siltä osin kuin on kyse 15.2 ja 15.3 kohdassa käsitellyistä tuista (CIPEn 12 päivänä syyskuuta 1989 ja 2 päivänä helmikuuta 1990 tekemät päätökset), joiden mukaisesti RIBS takasi tuotantolaitoksen vuokralaisena toimivan Sadamin puolesta Nusamin verovelvoitteet, jotka liittyivät Nusamin toimintaan ennen tuotantolaitoksen vuokraamista, sekä Nusamin velan Sadamille, joka koski Sadamin vuokralaisena toimiessaan toteuttamia investointeja (takaukset kattoivat 2 000 miljoonaa Italian liiraa ja 11 000 miljoonaa Italian liiraa), Italia korosti, että RIBSin myöntämät takaukset eivät edellyttäneet varojen sitomista, koska takauksia ei otettu käyttöön, ja ettei niitä myönnetty lainojen vakuudeksi vaan sopimusvelvoitteiden kattamiseksi. Ostaessaan Celanon tuotantolaitoksen Sadam ”palautti” (sic) RIBSille molemmat takaukset.

Castiglion Fiorentinon tuotantolaitoksen rakenneuudistukseen tarkoitetut tukitoimenpiteet

69) Italian mukaan CIPEn 2 päivänä elokuuta 1991 tekemän päätöksen mukaisesti myönnetty tuki (16.1 kohta) on perusteltavissa Castigliones-yhtiön valvonnasta vastaavan osakkaan Federconsorzin kriisillä, jonka seurauksena sen määräysvallassa olevien yhtiöiden kaikki pankkilainat kumottiin. Erityisesti Castiglionese joutui pyytämään aivan markkinointivuoden 1991/1992 alussa ”valvotun hallinnon” menettelyn soveltamista, eikä se näin ollen voinut varmistaa valmiuttaan maksaa sokerijuurikkaita toimittaville viljelijöille.

70) Näin ollen RIBSin Castiglioneselle myöntämän 41 000 miljoonan Italian liiran takauksen tarkoituksena oli taata pankkien Castiglioneselle sokerijuurikkaiden viljelijöille maksamista varten myöntämät lainat. Takausta ei kuitenkaan käytetty pankkien puiteluottojen takaamiseksi, vaan se toimi "ulkoisena" takauksena sokerijuurikkaiden viljelijöiden suhteen, sillä pankit olivat myöntäneet Castiglioneselle lainaennakkoja, joiden vakuutena toimi tuotettu sokeri.

71) Siltä osin kuin on kyse CIPEn 16 päivänä huhtikuuta 1992 tekemän päätöksen mukaisesti toteuttamista tukitoimenpiteistä (katso 16.2 kohta) Italia katsoo, että niitä on tarkasteltava PN 1984/1990:n ja PN 1991/1996:n täytäntöönpanon yhteydessä. Toimenpiteiden tavoitteena oli varmistaa Toscanan ja Umbrian alueiden sokerijuurikkaiden viljelyalueen ainoan jalostuslaitoksen toiminnan jatkuminen aiheuttamatta vahinkoa toimenpiteille, joita RIBS oli jo toteuttanut Castiglion Fiorentinon tuotantolaitoksen hyväksi (kuten sellaisten edullisella korolla myönnettyjen lainojen perintä, joiden takaisinsaanti oli vaarantunut Federconsorzin kriisin myötä).

72) Italia ei missään nimessä tue komission arviota, jonka mukaan kyseisten päätösten mukaisesti toteutettuja tukitoimenpiteitä olisi pidettävä Sadamille myönnettyinä tukina Castiglion Fiorentinon tuotantolaitoksen ostamiseksi. Italian väitteet esitetään seuraavassa.

73) Federconsorzille kuuluvan Zuccherificio Castiglionese SpA -yhtiön osakkeiden myynti toteutettiin Rooman Tribunale fallimentaren valvonnassa osana Federconsorzin velkasaneerausta. Koska myynti perustui tuomioistuimen antamaan myyntiä koskevaan määräykseen ja se toteutettiin sen jälkeen, kun kaikkia asianomaisia toimijoita oli pyydetty osallistumaan menettelyyn, on ilmeistä, että mikä tahansa toinen tarjouskilpailuun osallistuja olisi voinut hyötyä RIBSin tukitoimenpiteistä samoin edellytyksin kuin Sadam. Komissiolle on toimitettu edellä mainittu myyntiä koskeva määräys ja rajoitettu tarjouspyyntö, joka oli osoitettu Sadamille ja eräälle toiselle yhtiölle, joka oli ilmaissut kiinnostuksensa tarjouskilpailuun osallistumisesta.

74) CIPEn 16 päivänä huhtikuuta 1992 tekemän päätöksen mukaisesti hyväksytyillä tukitoimenpiteillä ei siis ollut tiettyä saajaa vaan ne oli tarkoitettu kaikille mahdollisille tarjouspyyntöön osallistuville ostajille, jotka olisivat täyttäneet päätöksessä esitetyt edellytykset.

75) RIBSin Castiglionesen pääoman rahoittamiseen osallistumisen jatkaminen hyväksyttiin (voimassa olevien säännösten mukaisesti tämän mahdollisuuden edellytyksenä on, että viljelijät ovat osakkaina tukea saavassa yhtiössä), koska Sadam oli siirtänyt Finbieticola SpA:lle samaan hankintahintaan 35 prosenttia Zuccherificio Castiglionese SpA:n osakkeista. Finbieticola SpA osti myös 35 prosenttia osakkeista, jotka liittyivät RIBSin toteuttamaan pääomankorotukseen (15 vuoden maksuaika ilman korkoja), ja se sitoutui ostamaan 15 vuoden kuluttua siitä, kun pääomankorotukseen liittyvät osakkeet on siirretty, 35 prosenttia myös niistä osakkeista, jotka RIBS oli saanut ensimmäisen pääoman rahoittamiseen osallistumisen myötä.

76) Castiglion Fiorentinon tuotantolaitoksen tekninen rakenneuudistus toteutettiin uudenaikaistamalla tietyt laitteet ja korvaamalla toisia. Toteutettujen investointien tulokset olivat seuraavat:

a) sokerijuurikkaiden jalostuskapasiteetti kasvoi 3 500 tonnista 8 500 tonniin päivässä, minkä ansiosta oli mahdollista ottaa vastaan kyseisen alueen koko sokerijuurikastuotanto Cecinan jalostuslaitoksen sulkemisen jälkeen;

b) kidesokerintuotanto kasvoi 400 tonnista päivässä 850 tonniin päivässä, minkä ansiosta nesteen varastointikustannukset pienenivät;

c) energiakustannukset pienenivät: polttoöljyn kulutus laski 368 kilogrammasta sokeritonnia kohti 302 kilogrammaan sokeritonnia kohti;

d) sokerijuurikasleikkeen puristus- ja kuivauslaitteet uudistettiin ja niiden tehoa lisättiin;

e) laitteet saatettiin ympäristönormien osalta ajan tasalle.

77) Italian mukaan RIBSin Nusamille, Castiglioneselle ja Sadam Abruzzolle Celanon ja Castiglion Fiorentinon kahden tuotantolaitosten rakenneuudistukseen vuosien mittaan myöntämien tukien myötä on saavutettu seuraavat tavoitteet:

a) sellaisten investointisuunnitelmien loppuun saattaminen, joiden toteutus olisi muuten jäänyt kesken, mikä olisi aiheuttanut merkittävää vahinkoa investoinneille, jotka RIBS on jo toteuttanut tuensaajina toimivien yhtiöiden hyväksi;

b) teknisen, taloudellisen, rahoituksellisen ja kaupallisen hallinnoinnin keskittäminen yhteen yritykseen, minkä ansiosta on ollut mahdollista saavuttaa suurtuotannon etuja;

c) kansalliseen alakohtaiseen suunnitelmaan sisältynyt tavoite sokerialan keskittymän perustamisesta Italian keskiosiin, minkä ansiosta on ollut mahdollista keskittää asianomaisten sokerijuurikkaiden viljelyalueiden hallintoa, pienentää keskimääräisiä toimitusvälimatkoja sekä muuttaa raaka-aineen korjuuolosuhteita tuottajien vaatimuksiin paremmin soveltuviksi;

d) viljelijöiden osallistuminen jalostuslaitoksen hallinnointiin (koskee ainoastaan Castiglion Fiorentinon laitosta);

e) työpaikkojen säilyttäminen;

f) yritysten elinkelpoisuuden palauttaminen;

g) tuotantokapasiteetin rakenteiden uudistaminen (jos tarkastellaan sokerijuurikkaiden päivittäistä jalostuskapasiteettia asianomaisilla viljelyalueilla, yhteenlasketun kapasiteetin voidaan todeta pienentyneen Cecinan, Avezzanon ja Latinan tuotantolaitosten sulkemisen myötä).

78) RIBSin edellä kohdassa 76 mainittujen yritysten hyväksi toteuttamat tukitoimenpiteet oli näin ollen tarkoitettu yksinomaan investointi- ja uudenaikaistamissuunnitelmien rahoittamiseen (hallintoon ei ole myönnetty tukea). Toisaalta taas toimenpiteet noudattivat täysin alakohtaisten suunnitelmien tavoitetta ylläpitää Celanon ja Castiglion Fiorentinon tuotantolaitosten toiminta sellaisten sokerijuurikkaiden viljelyalueiden säilymisen varmistamiseksi, joihin muiden jalostuslaitosten sulkeminen vaikuttaa.

VI **TUKIEN ARVIOINTI**

Perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan soveltaminen

79) Perustamissopimuksen 87—89 artiklaa sovelletaan sokerin tuotantoon ja kauppaan sokerialan yhteisestä markkinajärjestelystä annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1785/81 44 artiklan mukaisesti.

80) Komissio katsoo, että RIBSin Nusamille, Sadam Abruzzolle ja Castiglioneselle myöntämät erilaiset edut ovat perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja valtiontukea. Ne on rahoitettu valtion varoista (RIBSin pääoma kuuluu 100-prosenttisesti valtiolle) ja ne vääristävät kilpailua suosimalla tiettyjä yrityksiä kilpailijoiden kustannuksella. Italian viranomaisten toimittamien tietojen mukaan tukien tavoitteena oli keskittää asianomaisten alueiden sokerintuotanto kyseisiin kahteen tuotantolaitokseen sulkemalla näiden alueiden muut tuotantolaitokset. Tämän tyyppiset tuet saattavat vaikuttaa myös jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, sillä ne suosivat kansallista maataloustuotantoa ja edistävät näin kyseisen tuotteen vientiä kyseisestä jäsenvaltiosta ja/tai vaikeuttavat saman tuotteen tuontia muista jäsenvaltioista.

Italian sokerialaa koskevat tunnusluvut [1]	Määrä (miljoonaa tonnia)	Arvo (miljoonaa ecua)
Tuonti yhteisöstä (sokeri)	281,2	209,3
Tuonti yhteisöstä (isoglukoosi)	25,0	11,1
Vienti yhteisöön (sokeri)	57,8	44,5
Vienti yhteisöön (isoglukoosi)	7,4	2,3
Sokerijuurikas (tuotanto)		
Italia	13,3	
Yhteisö (15 jäsenvaltiota)	120,7	
Tuotannon arvo		
Italia		5 613
Yhteisö (15 jäsenvaltiota)		713

[1] *Lähde:* Eurostat 1997.

81) Edellä mainitun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1785/81 46 artiklan nojalla kansalliset tuet voidaan sallia Italiassa poiketen siitä, mitä sokerialan valtiontukiin tavallisesti sovellettavissa säännöissä säädetään, jos ne liittyvät maassa parhaillaan käynnissä olevien kansallisten rakenneuudistussuunnitelmien erityistarpeisiin.

Asiassa Italgrani luodun oikeuskäytännön soveltaminen

82) Komission mielestä tukien arviointiperusteisiin liittyviä Italian huomautuksia ei voida ottaa huomioon. Komissio katsoo, että Italian esille tuoman asiassa Italgrani luodun oikeuskäytännön (jonka ensimmäisen oikeusast tuomioistuin vahvisti 6 päivänä heinäkuuta 1995 antamallaan tuomiolle [16], yhdistetyt asiat 447—449/93 AITEC vastaan komissio) perusteella kyseisiä tukia on nimenomaan tarkasteltava perustamissopimuksen kilpailusääntöjen avulla.

83) Asiassa Italgrani yhteisöjen tuomistuin katsoi, että komissio ei voi tarkastella suoraan perustamissopimuksen nojalla yksittäistä tukea, josta on väitetty, että se on myönnetty osana aiemmin sallittua järjestelmää. Komissio voi ennen menettelyn aloittamista tutkia vain, kuuluuko tuki yleiseen järjestelmään ja täyttääkö se järjestelmän hyväksymistä koskevassa päätöksessä vahvistetut edellytykset (katso 32 ja 33 kohta).

84) Yhteisöjen tuomioistuin täsmensi kuitenkin myös, että velvoite koskee ainoastaan tapauksia, joissa komissio ei yleistä järjestelmää hyväksyessään ole kyseisen järjestelmän perusteella sovellettavia yksittäistapauksia tutkiessaan esittänyt varauksia.

85) Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin täsmensi kuitenkin edellä mainitussa 6 päivänä heinäkuuta 1995 antamassaan tuomiossa, että velvollisuus ilmoittaa erikseen sellaisista tuista, jotka on myönnetty komission hyväksymän järjestelmän mukaisesti, muodostaa asiassa Italgrani annetussa tuomiossa määritellyn kaltaisen varauksen [17].

86) On siis selvää, että Italian sokerialan rakenneuudistusta koskevien kansallisten suunnitelmien (PN 84/90 ja PN 91/96) hyväksyminen sillä nimenomaisella edellytyksellä, että yksittäisistä tapauksista ilmoitetaan etukäteen, ei voi koskea kaikkia osana näitä suunnitelmia myönnettyjä tukia.

[16] Kok. 1995, s. II-1971.
[17] Kok. 1995, s. II-1971, 129 kohta.

87) Edellä mainitusta seuraa, että vaikka komission on tarkastettava, että kaikki tarkasteltavana olevat tuet on myönnetty PN 84/90:n ja PN 91/96:n ohjeiden mukaisesti, tarkastaminen ei vapauta komissiota tutkimasta, ovatko toimenpiteet niiden kilpailusääntöjen mukaisia, joita myönnetyn tyyppisiin tukiin sovelletaan.

88) Toimenpiteiden yhdenmukaisuutta kansallisten alakohtaisten suunnitelmien kanssa on arvioitava kahdella tasolla. Ensinnäkin on tarkastettava, kuuluvatko myönnetyt tuet kyseisissä suunnitelmissa tarkoitettuihin tukitoimenpiteisiin, ja toiseksi, vastaavatko tukien tavoitteet ja vaikutukset kyseisten suunnitelmien tavoitteita. Näiden molempien tarkastusten tulosten on oltava myönteiset, jotta tukia voidaan pitää kansallisten alakohtaisten suunnitelmien mukaisina.

Tukimuodot

89) Tukitoimenpiteet, jotka on kuvattu yksityiskohtaisesti alakohtaisissa suunnitelmissa RIBSin tukitoimenpiteitä sokerialalla sääntelevissä säädöksissä, koskevat pääoman rahoittamiseen osallistumista, osakkuuslainoja ja edullisella korolla myönnettyjä lainoja. Tukitoimenpiteitä eivät ole tuet, jotka myönnetään valtiontakauksina tai luotoista tai niiden takauksista luopumisena. Tukitoimenpiteisiin ei kuulu myöskään se, että RIBS antaa suostumuksensa sellaisten yritysten pääoman nollaamiseen, joiden pääoman rahoittamiseen se osallistuu, tällaisten yritysten tappioiden kattamiseksi, ja luopuu näin sijoitetun pääoman takaisinperinnästä. RIBSin ei myöskään tule osallistua pesänselvitysmenettelyihin sallimalla tietyn omaisuuden myynti erityisedellytyksin.

90) Näin ollen kansallisten alakohtaisten suunnitelmien mukaisia tukitoimenpiteitä eivät ole seuraavat RIBSin myöntämät tuet:

1) Tuet, joita käsitellään 15.2, 15.3 ja 16.1 kohdassa: Sadam Abruzzolle myönnetyt takaukset tämän toimiessa vuokralaisena Celanon tuotantolaitoksessa ja Castiglioneselle myönnetty takaus markkinointivuoden 1991 toiminnan aloittamiseen tarvittavan rahamäärän lainaamiseen.

2) Tuet, joita käsitellään 15.5 kohdassa: RIBSin tukitoimenpiteet Nusamin velkasaneerauksen yhteydessä (luoton takauksista luopuminen, luoton luokituksen alentaminen sekä suostuminen Nusamin jäännösvelan siirtämiseen Sadamille Celanon vastineeksi tuotantolaitoksesta).

91) Näitä tukia ei voida pitää vuosia 1984—1990 ja 1991—1996 koskevien kansallisten alakohtaisten suunnitelmien mukaisina, koska ne eivät muodoltaan noudata asianmukaisia kansallisia säännöksiä. Tukia voidaan tarkastella ainoastaan yleisten perusteiden näkökulmasta.

Tuet, jotka eivät sisälly tukitoimenpiteitä koskeviin erityissuunnitelmiin

92) Jotkut myönnetyt tuet eivät sisälly tukitoimenpiteitä koskeviin erityissuunnitelmiin, kuten kansallisissa alakohtaisissa suunnitelmissa edellytetään, vaan niiden myöntämisestä on päätetty todettujen välittömien ja satunnaisten ongelmien perusteella ilman, että ne olisivat olleet osa laajempaa suunnittelua.

93) Sen jälkeen, kun perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdan mukainen menettely oli aloitettu, Italia toimitti komissiolle CIPEn 26 päivänä heinäkuuta 1990 ja 16 päivänä huhtikuuta 1992 tekemät kaksi päätöstä, joissa hyväksyttiin Nusamin hyväksi tarkoitettu Celanon tuotantolaitokseen liittyvä tukitoimenpiteitä koskeva uusi suunnitelma sekä Castiglionesen hyväksi tarkoitettu Castiglion Fiorentinon tuotantolaitokseen liittyvä tukitoimenpiteitä koskeva uusi suunnitelma.

94) RIBSin myöntämät tuet, joita ei mainita näissä päätöksissä, eivät näin ollen myöskään kuulu kansallisten alakohtaisten suunnitelmien puitteisiin. Kyseiset tuet ovat jälleen kerran takauksia (15.2, 15.3 ja 16.1 kappale) sekä 26 päivänä heinäkuuta 1990 tehtyä päätöstä ennen toteutettuja osallistumisia Nusamin pääoman rahoittamiseen (15.1 ja 15.4 kappale).

95) Edellä mainittu huomioon ottaen komissio katsoo, että toimenpiteet, jotka koskivat RIBSin myöntämiä takauksia (15.2, 15.3 ja 16.1 kappale), osallistumista Nusamin pääoman rahoittamiseen (15.1 ja 15.4 kappale) ja RIBSin tukitoimenpiteitä Nusamin velkasaneerauksen yhteydessä (15.5 kappale), eivät ole kansallisten alakohtaisten suunnitelmien mukaisia.

Pelastustuki

96) Italian mukaan toimenpiteitä, jotka eivät ole kansallisissa alakohtaisissa suunnitelmissa tarkoitettuja tukia ja/tai jotka eivät kuulu tukitoimenpiteitä koskeviin erityissuunnitelmiin (kuten kansallisissa alakohtaisissa suunnitelmissa edellytetään), on pidettävä yhteisön suuntaviivojen mukaisina pelastustukina.

97) Tätä väitettä ei voida hyväksyä. Suuntaviivojen mukaan:

a) pelastustuen on oltava luottotakuu tai markkinakorkoisina luottoina annettava rahoittamiseen liittyvä tuki;

b) tuen on rajoituttava määrältään sellaiseksi, että yritys voi toimia (esimerkiksi kattaa palkkakustannukset ja rutiinihankinnat);

c) tukea on maksettava ainoastaan tarvittavan ja toteuttamiskelpoisen tervehdyttämissuunnitelman laatimiseksi tarvittavan ajan (yleensä enintään kuusi kuukautta);

d) tuen on oltava perusteltua vakavien yhteiskunnallisten vaikeuksien vuoksi eikä se saa muuttaa jäsenvaltioiden välistä teollisuuden ja maatalouden tilannetta.

98) Käytettävissä olevien tietojen perusteella ei voida todeta, että riitautetut tukitoimenpiteet olisivat täyttäneet nämä edellytykset.

Yhdessäkään tapauksessa RIBSin lainoja, osallistumista pääoman rahoittamiseen tai takauksia ei ole myönnetty markkinatasoista korkoa tai palkkiota vastaan. Koska pääomaosakkuudet ostettiin sovitun ajanjakson päättyessä niiden nimellisarvosta, sovellettava korkotaso oli nolla prosenttia ([18]). Esimerkiksi Sadam Abruzzolle myönnettiin 11 miljardin Italian liiran laina 15 vuodeksi (korko oli ensimmäisen 5 vuoden ajan 2,025 prosenttia ja seuraavien 10 vuoden ajan 8,1 prosenttia). Takauksien myöntämisestä ei ilmeisesti maksettu minkäänlaista palkkiota.

Tukia ei ollut tarkoitettu yksinomaan palkkakustannuksiin ja/tai tuotantolaitosten välttämättömiin toimintakustannuksiin rakenneuudistussuunnitelman laatimiseksi tarvittavan lyhyen ajanjakson aikana. Kaikkien tukien kesto ylitti 96 kappaleen mukaiset, suuntaviivoissa määrätyt kuusi kuukautta.

Italia ei ole esittänyt minkäänlaisia todisteita siitä, että tuet olisivat olleet välttämättömiä vakavien yhteiskunnallisten vaikeuksien perusteella.

Tuet, jotka ovat kansallisten alakohtaisten suunnitelmien mukaisia

99) Muut RIBSin Celanon ja Castiglion Fiorentinon sokerintuotantolaitosten rakenneuudistuksen hyväksi toteuttamat toimenpiteet (15.6. ja 16.2. kappale) ovat alakohtaisten suunnitelmien mukaisia pääomarahoituksia ja edullisella korolla myönnettyjä lainoja.

100) Siltä osin kuin on kyse siitä, vastaavatko tuet kansallisten alakohtaisten suunnitelmien tavoitteita, komissio voisi hyväksyä Italian esittämät väitteet, joilla halutaan osoittaa, että kyseisten tukien tarkoituksena on ollut saavuttaa tietyt kansallisissa alakohtaisissa suunnitelmissa yleisesti hahmotellut ohjelmalliset tavoitteet, erityisesti tavoite perustaa sokerialan keskittymä Italian keskiosiin. Komissio katsoo kuitenkin, että eräät muut tavoitteet on saavutettu vain osittain. Esimerkiksi viljelijöiden osallistuminen jalostusyritysten hallintoon on toteutunut Castiglionesen tapauksessa, mutta ei Sadam Abruzzon. Lisäksi kansallisten suunnitelmien ohjeiden mukaisesti Mezzogiornon alueella sijaitsevien yritysten tukitoimenpiteitä koskeviin erityissuunnitelmiin olisi pitänyt sisältyä yksityiskohtaiset säännöt sokerintuotannon integroivan tai korvaavan toiminnan käyttöön ottamisesta. RIBSin olisi pitänyt toteuttaa tätä varten ennakkoon talous- ja raha-asioita koskeva tutkimus ja toteutettavuustutkimus. Yhdessäkään Italian ilmoittamassa tukitoimenpiteitä koskevassa erityissuunnitelmassa ei kuitenkaan mainita tällaista tutkimusta, sen tuloksia tai RIBSin aiheeseen liittyviä arviointeja.

101) Joka tapauksessa edellä mainituista syistä tukitoimenpiteiden yhdenmukaisuus kansallisten alakohtaisten suunnitelmien kanssa ei riitä sen toteamiseksi, että tuet soveltuvat yhteismarkkinoille. Tästä syystä komissio saattoi kyseisiä kansallisia suunnitelmia hyväksyessään antaa ainoastaan periaatteellisen hyväksyntänsä niissä esitetyille tavoitteille (sokerialan rakenneuudistus) ja pyysi Italiaa jättämään tukitoimenpiteitä koskevat erityissuunnitelmansa komission hyväksyttäväksi perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan mukaisesti.

102) Komission on näin ollen tutkittava kaikkien tässä päätöksessä tarkoitettujen tukien osalta, voidaanko niihin soveltaa perustamissopimuksen 87 artiklan 2 ja 3 kohdan poikkeuksia sekä asetuksen (ETY) N:o 1785/81 46 artiklaa, jonka mukaan tukien on perustuttava Italian sokerialan rakenneuudistussuunnitelman erityistarpeisiin.

103) Italia on esittänyt kaksi asiaa koskevaa väitettä. Niiden mukaan tuet ovat yhteisön suuntaviivojen mukaiset ja tuissa noudatetaan niitä enimmäismääriä, joita tavallisesti sovelletaan investointitukien arviointiin maataloustuotteiden jalostuksen ja kaupan pitämisen alalla.

104) Italian mielestä kaikki tarkasteltavana olevat tuet ovat yhdenmukaiset suuntaviivojen kanssa.

105) On syytä tarkastella erikseen tukia, jotka on myönnetty Nusamille ja Sadam Abruzzolle Celanon tuotantolaitoksen rakenneuudistukseen, sekä tukia, jotka on myönnetty Castiglioneselle (ennen sen liittymistä Sadam-ryhmään ja liittyminen jälkeen) Castiglion Fiorentinon tuotantolaitoksen rakenneuudistukseen.

([18]) Vastaava korkotaso Italiassa oli 14,66 prosenttia vuonna 1990 ja 14,4 prosenttia vuonna 1992.

106) Arviointi suoritetaan molemmissa tapauksissa sen varmistamiseksi, että todellinen rakenneuudistussuunnitelma on ensinnäkin olemassa, ja toiseksi, jos tällainen suunnitelma on, että siinä noudatetaan suuntaviivojen edellytyksiä.

Celanon tuotantolaitosta koskevat tuet Nusamille ja Sadam Abruzzolle

Tuensaaja

107) Celanon tuotantolaitokseen liittyy ylimääräinen ongelma, nimittäin RIBSin myöntämien tukien saajan määritteleminen.

108) Italian esittämien väitteiden mukaan julkiset tukitoimenpiteet on toteutettu kiinnittämättä huomiota tuotantolaitoksen omistajaan eli siis yhden ja saman taloudellisen yksikön hyväksi (sokerintuotanto Celanon tuotantolaitoksissa), jota hallinnoi aluksi Nusam ja tämän jälkeen Sadam Abruzzo -niminen uusi yhtiö.

109) Tätä väitettä ei voida hyväksyä.

110) Jatkuvuutta koskeva väite kaatuu välittömästi siihen, että tuet on myönnetty ensimmäisen vaiheen aikana, ennen CIPEn 26 päivänä heinäkuuta 1990 tekemää päätöstä, Celanon ja Strongolin kahden tuotantolaitoksen omistajana toimineen Nusamin hyväksi. Tämän jälkeen tuet myönnettiin Sadam Abruzzon hyväksi kyseisen päätöksen mukaisesti.

111) Jos Celanon tuotantolaitosta ajateltaisiin yrityksenä, komissio voisi hyväksyä väitteen ”yrityksen” jatkuvuudesta ainoastaan siinä tapauksessa, että omaisuudensiirto olisi koskenut tuotantolaitoksen (mistä tässä tapauksessa oli kyse) lisäksi myös muita kaupallisen yrityksen oleellisia osatekijöitä, taloudellisesta toiminnasta mahdollisesti johtuvat vastattavat mukaan lukien. Toisin sanoen toiminnan siirtyminen seuraajalle sellaisenaan voisi oikeuttaa Italian ehdottamaan lähestymistavan. Italian toimittamien tietojen perusteella Sadamille ei kuitenkaan siirtynyt velkasaneerauksen yhteydessä kaikkia Celanon tuotantolaitoksen tuotantotoimintaan liittyviä Nusamin oikeuksia ja velvollisuuksia.

112) Lisäksi myytyään Celanon tuotantolaitoksen Sadamille Nusam jatkoi toimintaansa Strongolin tuotantolaitoksessa (yritys asetettiin konkurssiin 29 päivänä joulukuuta 1997).

113) Toisin kuin Italia komissio katsoo, että RIBSin Celanon tuotantolaitoksen hyväksi myöntämiä tukia on tarkasteltava Nusamin ja Sadam Abruzzon osalta erikseen.

114) Vielä on varmistettava, voidaanko kaikkia näitä tukia pitää yhteisön suuntaviivojen mukaisena rakenneuudistussuunnitelmana, kuten Italia väittää.

Nusamille myönnetyt tuet

115) Sellaiset Nusamille myönnetyt tuet (15.1 kappaleessa käsitelty tuki pääoman rahoittamiseen osallistumiseen 5 000 miljoonalla Italian liiralla ja 15.4 kappaleessa käsitelty tuki pääoman rahoittamiseen osallistumiseen 2 500 miljoonalla Italian liiralla), jotka eivät edellä 88—90 kappaleessa esitetyistä syistä kuulu kansallisiin alakohtaisiin suunnitelmiin, ovat ilmiselvästi vaikeuksissa olevalle yritykselle myönnettyjä tukia. Nämä pääomarahoitukset vastaavat itse asiassa sellaisia pääomankorotuksia, jotka on toteutettu yrityksen toiminnasta aiheutuneiden tappioiden kattamiseksi. Niissä ei noudateta yksityisen sijoittajan periaatetta, sillä koska kyse on toimintatappioiden kattamisesta, mahdollisuudet kohtuulliseen kannattavuuteen ovat erittäin vähäiset. Kyseessä on kuitenkin RIBSin Nusamin pääomaa koskevat kohdistetut tukitoimenpiteet, joista päätettiin tapauskohtaisesti sen jälkeen, kun yrityksen taloudelliset vaikeudet todettiin, eikä sellaisen asiakirjan perusteella, joka voitaisiin luokitella rakenneuudistussuunnitelmaksi.

116) Edellä 15.5 kappaleen a ja b alakohdassa käsitellyt toimenpiteet (kiinnityksestä luopuminen ja kiinnitysluoton luokituksen aleneminen toissijaiseksi luotoksi) on muodollisesti toteutettu Nusamin hyväksi. Koska ne kuitenkin ovat osa monimutkaisempaa toimintaa, joka liittyy CIPEn 26 päivänä heinäkuuta 1990 tekemän päätöksen (joka koski Celanon tuotantolaitoksen siirtymistä Sadam Abruzzolle) mukaisiin tukitoimenpiteisiin, näiden toimenpiteiden vaikutuksia arvioidaan jäljempänä RIBSin kyseisen päätöksen soveltamisen yhteydessä toteuttamia toimenpiteitä arvioitaessa.

117) Tuet eivät täytä edellytyksiä, joiden mukaan niitä voitaisiin pitää edellä mainittujen suuntaviivojen mukaisina pelastustukina (katso 96—98 kappale).

118) Yhteisön suuntaviivoissa edellytetään, että rakenneuudistustuet myönnetään sellaisen rakenneuudistussuunnitelman mukaisesti, joka palauttaa yrityksen pitkän aikavälin elinkelpoisuuden kohtuullisessa ajassa ja sen tuleviin toiminnan edellytyksiin liittyvien realististen oletusten perusteella. Tukien on liityttävä rakenneuudistussuunnitelmaan, joka on esitettävä komissiolle tarvittavin täsmennyksin.

119) Käytettävissä olevista tiedoista käy selvästi ilmi, että Nusamille myönnetyt tuet eivät sisältyneet yrityksen elinkelpoisuuden palauttamiseen tarkoitettuun rakenneuudistussuunnitelmaan. Tukien tavoitteena ja seurauksena oli varmistaa vakavissa rahoitusvaikeuksissa olevan yrityksen toiminnan jatkuminen. Vaikeuksien syitä ei kuitenkaan analysoitu asianmukaisella tavalla sellaisten Nusamin sisäisten tervehdyttämistoimenpiteiden laatimiseksi, joiden avulla näiden vaikeuksien syyt olisi voitu poistaa.

120) Kyseisiä tukia ei näin ollen voida pitää yhteisön suuntaviivojen mukaisina rakenneuudistustukina.

121) Italian toisen väitteen mukaan tukien avulla toteutettiin Celanon tuotantolaitoksen investoinnit.

122) Komissiolle ei kuitenkaan ole toimitettu tietoja, joiden avulla olisi mahdollista varmistaa investointisuunnitelman olemassaolo sekä se, että tukien myöntäminen olisi välttämätöntä Nusamin investointien toteuttamisen kannalta. Italia ei ole pystynyt osoittamaan, että Nusamille on myönnetty tukia investointien tekemiseen tai toisin sanoen, että investointeja (joita lisäksi ei ole yksilöity) ei olisi tehty ilman kyseisiä tukia.

123) Näin ollen tukia, jotka myönnettiin osallistumalla Nusamin pääoman rahoittamiseen 5 000 miljoonalla Italian liiralla ja 2 500 miljoonalla Italian liiralla, voidaan pitää tuensaajayrityksen toimintatukina.

124) Edellä todettu ja erityisesti Nusamin taloudellinen tilanne huomioon ottaen myönnetyn tuen arvo on sama kuin ilman takaisinmaksuodotuksia myönnetyn valtiontuen arvo, jonka määrä vastaa kahden edellä mainitun pääoman rahoittamiseen osallistumisen määrää (2 500 miljoonaa Italian liiraa ja 5 000 miljoonaa Italian liiraa); näitä pääomarahoituksia ei ole koskaan maksettu RIBSille takaisin. Lisäksi on syytä todeta, että RIBSin Nusamin pääomaan myöntämä rahoitus menetettiin lopullisesti Nusamin 29 päivänä joulukuuta 1997 tapahtuneen konkurssin yhteydessä. Tukia on pidettävä toimintatukina, jotka ovat perustamissopimuksen 87, 88 ja 89 artiklan soveltamista koskevan komission vakiintuneen käytännön vastaisia (ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-459/93, Siemens v. komissio 8. kesäkuuta 1995 antama tuomio ([19])).

125) Edellä mainittu huomioon ottaen kyseisiin tukiin ei voida soveltaa perustamissopimuksen 87 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja poikkeuksia.

Sadam Abruzzolle myönnetyt tuet sen toimiessa vuokralaisena Celanon tuotantolaitoksessa

Takaukset

126) Kyseessä on kaksi takausta, jotka myönnettiin Sadam Abruzzolle sen toimiessa vuokralaisena Celanon tuotantolaitoksessa (15.2 ja 15.3 kappaleessa käsitelty tuki).

127) Nämä tuet eivät edellä 95 kappaleessa mainituista syistä kuulu kansallisiin alakohtaisiin suunnitelmiin.

128) Kuten komissio totesi menettelyä aloittaessaan, tukia on tarkasteltava valtiontakauksiin sovellettavien perusteiden näkökulmasta ([20]). Italia ei ole esittänyt vastaukseksi komission huomautuksiin minkäänlaisia todisteita siitä, että näitä perusteita olisi tässä tapauksessa noudatettu.

129) Italian väite, jonka mukaan kumpaakaan takausta ei ole otettu käyttöön, on merkityksetön, sillä valtiontakauksesta koituu etua jo silloin, kun se on myönnetty, eikä ainoastaan silloin, kun se otetaan käyttöön. Perustamissopimuksen 87, 88 ja 89 artiklan soveltamista valtionyhtiöihin valmistusteollisuuden alalla koskevan komission tiedonannon ([21]) 38 kohdan ja komission direktiivin 80/273/ETY 5 artiklan mukaisesti tämän tyyppisten tukitoimenpiteiden soveltuvuus yhteismarkkinoille on tutkittava tukien myöntämishetkellä. Takauksen tapauksessa kyseisiä artikloja sovelletaan erotuksetta sekä yksityisiin että julkisiin yrityksiin. Lisäksi takauksien tukielementin arviointi riippuu tuensaajana toimivien yritysten taloudellisesta tilanteesta.

130) Koska kyseessä ovat sellaiselle yritykselle myönnetyt takaukset, jotka eivät olleet vaikeuksissa, takauksien arvo ei vastaa taattuja määriä (2 000 miljoonaa Italian liiraa ja 11 000 miljoonaa Italian liiraa) vaan niitä markkinahintoja, jotka Sadam olisi joutunut maksamaan rahoituslaitosten vastaavissa riskiolosuhteissa myöntämistä takauksista.

131) Komissio on edelleen samaa mieltä kuin menettelyä aloittaessaan. Se katsoo, että RIBSin Sadamille takauksina myöntämiin tukiin ei voida soveltaa perustamissopimuksen 87 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja poikkeuksia, sillä kyseessä ovat toimintatuet, jotka eivät täytä takauksina myönnettyihin tukiin sovellettavien yhteisön sääntöjen edellytyksiä eivätkä vaikeuksissa oleville yrityksille myönnettyjä tukia koskevissa yhteisön suuntaviivoissa tarkoitettuja perusteita.

Tuet, jotka liittyvät Celanon tuotantolaitoksen siirtoon Nusamilta Sadamille

132) CIPEn 26 päivänä heinäkuuta 1990 tekemässä päätöksessä määrättiin tukitoimenpiteistä ja tuista, joilla pyrittiin estämään Nusamin konkurssi ja mahdollistamaan se, että Nusam myy Celanon tuotantolaitoksen Sadam Abruzzolle (vuoden 1990 tukitoimenpiteitä koskeva erityisohjelma).

Toteutetut toimenpiteet olivat:

a) Celanon tuotantolaitoksen kiinnityksestä luopuminen vakuudeksi Nusamin 17 504 miljoonan Italian liiran jäännösvelan maksamiselle RIBSille;

([19]) Kok. 1995, s. II-1675.

([20]) Komission kirjeet jäsenvaltioille 5. huhtikuuta 1989 ja 12. lokakuuta 1989.

([21]) EYVL C 307, 13.11.1993, s. 3.

b) toissijaiseksi muuttuneen luoton sijoittaminen muiden toissijaisten luottojen jälkeen (postergazione). Tämä luotto menetettiin lopullisesti Nusamin tehtyä konkurssin 29 päivänä joulukuuta 1997;

c) Nusamin Celanossa sijaitsevan tuotantolaitoksen myyminen Sadam Abruzzolle siten, että tämä ottaa vastatakseen 15 000 miljoonan Italian liiran jäännösvelan maksusta RIBSille (samoin takaisinmaksuehdoin);

d) uuden viiden vuoden lykkäysajan myöntäminen (maksetaan ainoastaan edullisemmat korot) kyseisen 15 000 miljoonan Italian liiran jäännösvelan takaisinmaksamiselle;

e) tuki osallistumalla 8 000 miljoonalla Italian liiralla Sadam Abruzzon pääoman rahoittamiseen;

f) RIBSin Sadam Abruzzolle edullisella korolla myöntämä 11 000 miljoonan Italian liiran suuruinen laina.

133) Nämä tuet sisältyvät tukitoimenpiteitä koskevaan erityissuunnitelmaan siten kuin siitä määrätään kansallisissa alakohtaisissa suunnitelmissa. Komissio katsoo kuitenkin, että kaikki tuet eivät vastaa kyseisiä alakohtaisia suunnitelmia, koska kuten edellä jo todettiin, jotkin RIBSin CIPEn päätöksen mukaisesti toteuttamista toimenpiteistä eivät kuulu niihin keinoihin (pääoman rahoittamiseen osallistuminen, osakkuuslainat ja edullisella korolla myönnetyt lainat), joita RIBS voi käyttää Italian sokerialan rakenneuudistuksen edistämiseksi.

134) CIPEn 26 päivänä heinäkuuta 1990 tekemässä päätöksessä tarkoitetun RIBSin ensimmäisen tukitoimenpiteen (15.5 kappaleen a ja b alakohta) tarkoituksena oli estää Nusamin konkurssi ja mahdollistaa se, että Nusam myy Celanon tuotantolaitoksen sen vuokralaisena toimivalle Sadam Abruzzolle. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi RIBS luopui Nusamin 17 504 miljoonan Italian liiran luoton kiinnityksestä, minkä ansiosta yritys saattoi hakea velkasaneerauksen aloittamista. On tärkeää huomata, että ilman RIBSin kiinnitysluoton luokituksen alentamista toissijaiseksi luotoksi Italian lainsäädännön edellytykset, jotka vaikeuksissa olevan yrityksen on täytettävä tullakseen hyväksytyksi velkasaneeraukseen, eivät olisi täyttyneet. Tullakseen hyväksytyksi tähän menettelyyn, velallisen on pystyttävä vastaamaan kaikista ensisijaisista luotoista (kuten RIBSin kiinnitysluotosta) ja 40 prosentista toissijaisia luottoja. Konkurssimenettelyn aloittaminen olisi tässä tapauksessa estänyt tuotantolaitoksen myynnin Sadamille, sillä kaikki Nusamin toimet olisivat siirtyneet tuomioistuimen valvontaan osana Nusamin pesänselvitysmenettelyä, joka puolestaan olisi saattanut johtaa tuotantolaitoksen sulkemiseen (katso Italian huomautukset 54 kappaleessa).

135) Näitä toimenpiteitä voitaisiin mahdollisesti pitää tukitoimenpiteinä, joihin ei sisälly perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan mukaisia valtiontukia, jos kyseessä olisi keino myydä tuotantolaitos markkinataloudessa toimivan yksityisen sijoittajan periaatteen mukaisin edellytyksin. Näin ei kuitenkaan näytä olevan. Ainoa hyöty, jonka RIBS näistä CIPEn 26 päivänä heinäkuuta 1990 tekemässä päätöksessä tarkoitetuista toimenpiteistä saa, on se, että Sadam ottaa vastatakseen Nusamin erään toisen (edullisemmalla korolla myönnetyn) 15 000 miljoonan Italian liiran lainan. Tälle edullisemmalla korolla myönnetylle lainalle myönnettiin kuitenkin uusi viiden vuoden lykkäysaika. Lisäksi on muistettava, että siltä osin kun Nusamin varallisuus, mukaan lukien Celanon tuotantolaitos (jonka arvo ulkopuolisen asiantuntijan mukaan oli 31 800 miljoonaa Italian liiraa), ylitti 17 504 miljoonan Italian liiran kiinnityksen, RIBSin olisi pitänyt saada toinen 15 000 miljoonan Italian liiran velka osittain takaisin.

136) Koska ei kuitenkaan ole osoitettu, että Nusamin muut, yksityiset velkojat olisivat luopuneet myöntämistään luotoista, komissio katsoo, että tällaista menettelytapaa ei voida pitää markkinataloudessa toimivan yksityisen sijoittajan menettelytapana. Itse asiassa CIPEn 26 päivänä heinäkuuta 1990 tekemään päätökseen, jossa säädetään RIBSin luotoista luopumisesta ja luottojen luokituksen alentamisesta, liittyy päätös myydä tuotantolaitos Sadam Abruzzolle, ja siinä säädetään myös muista valtion tukitoimenpiteistä kyseisen yrityksen hyväksi. Nusamin yksityiset velkojat eivät myöskään luopuneet myöntämistään luotoista sen myötä, että RIBS luopui luotoista. Julkisten viranomaisten osallistumista yritysten pääoman rahoittamiseen koskevan komission tiedonannon ([22]) mukaisesti julkisten viranomaisten ja yksityisten velkojien on luovuttava luotoista samassa suhteessa, jotta voidaan todeta, ettei toimenpide liity valtiontukiin.

137) Koska tällaisia toimenpiteitä ei voida pitää hyväksyttävänä markkinataloudessa tavanomaisissa olosuhteissa toimivan yksityisen sijoittajan osalta, toimenpiteiden voidaan katsoa olevan valtiontukia.

138) Näin ollen on tärkeää määritellä näiden tukien saaja. Muodollisesti tuensaaja oli Nusam. Komissio on kuitenkin sitä mieltä, että yritykselle ei ole koitunut tuesta minkäänlaista rahallista etua. On muistettava, että kyseisen luoton luokituksen alentamisen aikaan Nusam oli epävakaassa taloudellisessa tilanteessa ja teki myöhemmin konkurssin. Lisäksi luoton luokituksen alentaminen ei pienentänyt Nusamin kokonaisvelkaantuneisuutta. Tukien taloudelliset hyödyt kohdistuivat yrityksen velkojiin muuttamalla velkojien etuoikeusjärjestystä. Luopumalla kiinnityksestä RIBS luopui kyseiselle velalle myönnetystä ensisijaisesta asemasta ja

([22]) Tiedote 9-1984.

sijoittui järjestyksessä viimeiseksi kaikkien muiden Nusamin velkojien jälkeen. Tästä toimenpiteestä ei ollut minkäänlaista hyötyä Nusamille, jonka on kuitenkin maksettava kaikille velkojilleen varojensa rajoissa.

139) Kyseisen luoton luokituksen alentaminen ja luoton takaisinperinnästä luopuminen ovat osa samana päivänä päätettyjä rahoitustoimia, joiden ainoana tavoitteena oli mahdollistaa Celanon tuotantolaitoksen siirto Nusamilta Sadamille. Tavanomaisissa markkinaolosuhteissa ilman RIBSin tukitoimenpiteitä myynti olisi toteutettu markkinahintaan, jotta Nusamin velkojille olisi voitu maksaa takaisin mahdollisimman suuri osuus. Jäljempänä mainituista syistä komissio katsoo, että Sadamin Celanon tuotantolaitoksesta maksama hinta on markkinahintaa alhaisempi (katso 141—148 kappale). Näissä olosuhteissa komissio katsoo, että toimenpiteen ainoana tavoitteena oli toteuttaa Celanon tuotantolaitoksen siirto Nusamilta Sadamille suotuisissa olosuhteissa. Itse asiassa Italian huomautukset (katso edellä 54 kappale) vahvistavat tämän väitteen, sillä niiden mukaan maatalousministeriö päätti estää sen, että Nusamin todennäköinen konkurssi johtaisi Celanon tuotantolaitoksen sulkemiseen. Lisäksi ministeriö osoitti Celanon tuotantolaitoksen hallinnon Sadamille. Päätös tehtiin ennen CIPEn asiaa koskevaa päätöstä. Tästä syystä komissio katsoo, että osa muodollisesti Nusamille myönnetystä tuesta on todellisuudessa Sadamille Celanon tuotantolaitoksen ostoa varten tarkoitettua tukea. Tuen arvo vastaa Celanon tuotantolaitoksen markkinahinnan ja Sadamin todellisuudessa maksaman hinnan erotusta.

140) Tämän päätelmän perusteella ei kuitenkaan voida todeta, että 17 504 miljoonan Italian liiran kiinnitysluoton luokituksen alentamisesta toissijaiseksi luotoksi oli Sadamille etua. Italian toimittamat tiedot huomioon ottaen komissio katsoi, että toimenpiteestä koitui etua myös Nusamin muille velkojille. Edellä mainituista syistä luokituksen pääasiallinen seuraus oli velkojien etuoikeusjärjestyksen muuttaminen osana velkasaneerausta. Kun otetaan huomioon se seikka, että tullakseen hyväksytyksi tähän menettelyyn, velallisen on pystyttävä vastaamaan kaikista ensisijaisista luotoista ja 40 prosentista toissijaisia luottoja, komissio katsoi, että Tuoton luokituksen alentamisen ansiosta Nusamin velkojat saivat saatavistaan takaisin suuremman osan kuin mitä ne olisivat saaneet, jos luokitusta ei olisi alennettu. RIBSin luovuttua 17 504 miljoonan Italian liiran velkansa perinnästä kaikki velkojat saattoivat saada takaisin vähintään 40 prosenttia veloistaan. Vaihtoehtoisessa tilanteessa, jossa Nusam olisi asetettu selvitystilaan, ei olisi pystytty varmistamaan, että se maksaa kaikki ensisijaiset luotot ja 40 prosenttia toissijaisista luotoista.

141) Menettelyä aloittaessaan komissio totesi, että Sadamin tuotantolaitoksesta maksama hinta ei vastannut Celanon tuotantolaitoksen todellista arvoa, joka esitettiin RIBSin yksimielisesti Nusamin kanssa asettaman riippumattoman asiantuntijan arviossa. Asiantuntijan mukaan myytävien rakennusten arvo oli 31 800 miljoonaa Italian liiraa.

142) Italia ei ole kiistänyt asiantuntija-arviota tai kyseistä arvoa. Italia on kuitenkin esittänyt väitteissään, että arvio toteutettiin omaisuuden rahallisen arvon perusteella, eikä siinä ole otettu huomioon Nusamin badwill-arvoa.

143) Komissio ei kuitenkaan ymmärrä eikä Italia ole selvittänyt, miten Nusamin badwill-arvo on voinut vaikuttaa Celanon tuotantolaitoksen arviointiin, kun otetaan huomioon se, ettei Sadamille siirtynyt tuotantolaitosten mukana edellisen omistajan taloudellisesta toiminnasta aiheutuneita saatavia. Toisin sanoen Italia ei ole selvittänyt, miten asiantuntijan määrittelemä 31 800 miljoonan Italian liiran hinta muuttui Sadamin tarjoamaksi hinnaksi.

144) Pelkästään julkisena tarjouskilpailuna toteutetun myynnin avulla olisi ollut mahdollista saada selville myydyn tuotantolaitoksen markkina-arvo. Koska tällaista myyntimenettelyä ei kuitenkaan ollut, komissio voi vain todeta, että Celanon tuotantolaitoksen markkinahinta on Sadamin maksamaa hintaa korkeampi.

145) Asiantuntijan määrittelemän 31 800 miljoonan Italian liiran sijaan Sadam esitti Celanon tuotantolaitoksen ostotarjouksen, jossa se

a) luopuu sellaisen Nusamin velan takaisinperinnästä, joka koski Sadamin vuokralaisena toimiessaan Celanon tuotantolaitoksessa toteuttamien investointien kustannuksia (11 000 miljoonaa Italian liiraa); ja

b) ottaa vastatakseen Nusamin 15 000 miljoonan Italian liiran (edullisella korolla myönnetyn) lainan RIBSille. RIBS myönsi Sadamille lainojen takaisinmaksamista koskevan uuden viiden vuoden lykkäysajan.

146) Jo tarjouksen nimellisarvo (26 000 miljoonaa Italian liiraa) on edellä mainittua asiantuntijan määrittelemää arvoa alhaisempi (–5 800 miljoonaa Italian liiraa).

147) Lisäksi on otettava huomioon, että:

a) Nusamin velan takaisinperinnästä luopumisen taloudellinen arvo ei vastaa kyseisen velan määrää. Koska käytettävissä olevien tietojen perusteella kyseessä on itse asiassa toissijainen luotto, edellytykset sen takaisinmaksulle voivat vähemmän suotuisassa tilanteessa laskea 40 prosenttiin velan määrästä (eli 4 400 miljoonaan Italian liraan).

b) myös RIBSin Nusamille edullisella korolla myöntämän lainan hoidettavaksi ottamisen arvoa on mukautettava lainaan liittyvien takaisinmaksua koskeviin etuihin (korkotuki, pääoman takaisinmaksun lykkäysaika).

148) Edellä mainittu huomioon ottaen komissio katsoo, että Celanon tuotantolaitoksen myyntiä Sadam Abruzzolle ei ole toteutettu markkinaolosuhteissa ja että CIPEn 26 päivänä heinäkuuta 1990 tekemässä päätöksessä vahvistetun hinnan ja asiantuntijan määrittelemän hinnan (31800 miljoonaa Italian liiraa) erotus on Sadam Abruzzon hyväksi myönnettyä valtiontukea.

Sadam Abruzzolle myönnettyjen tukien arviointi

Rakenneuudistustuki

149) Ensinnäkin on varmistettava, voidaanko näitä tukia pitää, kuten Italia väittää, yhteisöjen suuntaviivoissa tarkoitettuina vaikeuksissa olevan yrityksen rakenneuudistustukina. Aivan ensimmäiseksi on tutkittava, voitiinko tämän tyyppisiä tukia myöntää Sadam Abruzzolle.

150) Yhteisön suuntaviivojen mukaan yritys, jolle voidaan myöntää pelastus- ja/tai rakenneuudistustukea, määritellään yritykseksi, ”jolla on vaikeuksia selviytyä omin varoin tai keräämällä tarvitsemiaan varoja osakkeenomistajilta tai lainaamalla”.

Lisäksi suuntaviivoissa todetaan, että ”sellaisten yritysten taloudellinen heikkous, jotka valtio pelastaa tai jotka saavat tukea rakenteen uudistamiseksi, johtuu yleensä heikoista tuloksista ja huonoista tulevaisuudennäkymistä”.

Yritykset, joille tukia voidaan myöntää, on määritelty suuntaviivoissa käyttämällä hyväksi tyypillisiä tunnusmerkkejä (kannattavuuden lasku, tappioiden määrän lisääntyminen, velkaantumisasteen kasvu ja kasvavat rahoituskulut), jotka eivät mitenkään voi olla ominaisia uusille yrityksille. Tämä koskee myös uusia yrityksiä, jotka on perustettu vaikeuksissa olevan yrityksen toiminnan jatkamiseksi konkurssimenettelyn aikana (tarkasteltavana olevassa tapauksessa Nusam oli erittäin lähellä konkurssia, jota pystyttiin RIBSin tukien avulla siirtämään myöhemmäksi, mutta ei estämään). Yhteisön suuntaviivojen 2.3 kohdassa täsmennetäänkin, että muutokset tuetun yrityksen omistuksessa eivät vaikuta tukien arviointiin.

151) Alueellisia valtiontukia koskevissa suuntaviivoissa ([23]) määrätään, että tuki sellaisen laitoksen ostamiselle, joka on suljettu tai olisi suljettu ilman ostamista, saattaa hyödyttää vaikeuksissa olevia yrityksiä, jolloin asiaa on tarkasteltava asianmukaisten yhteisön suuntaviivojen mukaisesti. Tarkasteltavana olevassa tapauksessa komissio katsoo, että Nusamille myönnetty tuki ei täytä yhteisön suuntaviivojen edellytyksiä (katso 116, 117 ja 118 kappale).

152) Sadam Abruzzo on oikeudellisesti ja taloudellisesti riippumaton Nusamista. Tästä syystä RIBSin myöntämiä tukia ei ollut tarkoitettu aikaisempien velkojen maksamiseen tai aikaisemmasta huonosta hallinnosta seuranneen tilanteen korjaamiseen. Tukia ei todellisuudessa ollut tarkoitettu vaikeuksissa olevan yrityksen rakenteen uudistamiseen. Italian viranomaiset eivät myöskään ole esittäneet minkäänlaisia todisteita siitä, että Sadam Abruzzo olisi vaikeuksissa oleva yritys.

153) Näin ollen komissio katsoo, että kyseisiä tukia ei voida tarkastella yhteisön suuntaviivojen perusteella.

154) Ottaen huomioon Italian esittämä toinen väite, jonka mukaan kyseisten tukien avulla tuotantolaitoksissa voitiin toteuttaa investointeja, tukia on tarkasteltava maataloustuotteiden jalostukseen ja kaupan pitämiseen tarkoitettuihin investointitukiin sovellettavien perusteiden avulla.

Alakohtaisten suunnitelmien noudattaminen

155) Ensimmäiseksi on huomautettava, että komission käytäntönä tällä alalla sen arvioidessa valtion suunnittelemia tukia on ollut soveltaa alakohtaisia rajoituksia yhteisön rahoitukseen osallistumisen arviointiin, siten kuin siitä on säädetty erilaisissa maataloustuotteiden jalostamisen ja kaupan pitämisen edellytysten parantamisesta annetuissa asetuksissa (asetukset (ETY) N:o 355/77 ([24]), (ETY) N:o 866/90 ([25]) ja (EY) N:o 951/97 ([26])). Tämä käytäntö kodifioitiin hyväksymällä maataloustuotteiden jalostuksen ja kaupan pitämisen alalla toteutettaviin investointeihin myönnettäviä kansallisia tukia koskevat yhteisön suuntaviivat ([27]).

156) Edellä mainittuihin alakohtaisiin rajoituksiin sisältyy kielto investointitukien myöntämisestä sokerialalla.

157) Komissio on kuitenkin sallinut kyseisten suunnitelmien erityistarpeisiin liittyville tuille poikkeuksen tähän rajoitukseen neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1785/81 46 artiklan mukaisesti ja hyväksymällä Italian sokerialan rakenneuudistusta koskevat kansalliset suunnitelmat (tämä koski komission vuosina 1984 ja 1985 hyväksymissä, Nusamin ja Castiglionesen hyväksi tarkoitetuissa ensimmäisissä tukitoimenpiteitä koskevissa erityissuunnitelmissa esitettyjä Celanon, Strongolin ja Castiglion Fiorentinon tuotantolaitosten investointitukia). Komissio on arvioinut nämä poikkeukset tapauskohtaisesti erityissuunnitelmista tehtyjen yksittäisten ilmoitusten jälkeen.

([23]) EYVL C 74, 10.3.1998, s. 9.
([24]) EYVL L 51, 23.2.1977, s. 1.
([25]) EYVL L 91, 6.4.1990, s. 1.
([26]) EYVL L 142, 2.6.1997, s. 22.
([27]) EYVL C 29, 2.2.1996, s. 4.

158) Komissio katsoo, että kyseinen tuki ei edellä mainituista syistä ole kansallisten alakohtaisten suunnitelmien mukainen, sillä se ei kuulu näissä suunnitelmissa tarkoitettuihin Italian sokerialan rakenneuudistuskeinoihin. Kyseiseen tukeen ei näin ollen voida soveltaa neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1785/81 46 artiklan mukaista poikkeusta, joka koskee Italian sokerialan rakenneuudistussuunnitelman erityistarpeisiin liittyviä tukia.

159) Valtiontukia koskevien yleisten perusteiden näkökulmasta kyseessä on olemassa olevan tuotantolaitoksen ostoon tarkoitettu tuki, jonka Italia haluaisi luokitella investointitueksi.

Investointituet

160) CIPEn 26 päivänä heinäkuuta 1990 tekemällä päätöksellä hyväksytyssä tukitoimenpiteitä koskevassa erityissuunnitelmassa esitettiin tukitoimenpiteitä Sadam Abruzzon hyväksi vastineeksi seuraaville "investoinneille":

a) 15 000 miljoonan Italian liiran käyttäminen Celanon tuotantolaitoksen ostoon;

b) Sadamin 11 000 miljoonan Italian liiran investoinnit sen toimiessa tuotantolaitoksessa vuokralaisena (tämä selittää Sadamin Nusamille myöntämän samansuuruisen luoton);

c) 20 000 miljoonan Italian liiran uudet investoinnit (jotka kuvataan yksityiskohtaisesti tukitoimenpiteitä koskevassa erityissuunnitelmassa).

161) Komissio ei katso, että kaikkia näitä kolmea menoluokkaa voitaisiin pitää tukikelpoisina investointeina yhteisön valtiontukia koskevan lainsäädännön mukaisesti.

162) Edellä mainittujen 15 000 miljoonan Italian liiran osalta (Sadamin Celanon tuotantolaitoksesta "maksama" hinta) ja sen rajoittamatta, mitä edellä todettiin kyseisen tuotantolaitoksen ostoon myönnettyjen tukien tyypeistä ja arvioinnista, komissio vahvistaa tässä kantansa tukiin, jotka on myönnetty olemassa olevan omaisuuden yksinkertaisen siirron helpottamiseksi. Koska tällaisesta toimenpiteestä ei koidu minkäänlaista etua alalle, vaan ainoastaan asianomaiselle osapuolelle tai mahdollisesti asianomaisille osapuolille, sitä ei voida pitää alkuinvestointitukena yhteisön lainsäädännössä tarkoitetussa merkityksessä. Alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen ([28]), joissa komission tässä asiassa noudattamaa käytäntöä sovelletaan alueellisiin tukiin, mukaisesti "alkuinvestoinnilla tarkoitetaan investointia kiinteään käyttöomaisuuteen, joka liittyy uuden laitoksen perustamiseen, olemassaolevan laitoksen laajentamiseen tai toimivan yrityksen tuotteen tai tuotantomenetelmän perusteelliseen muuttamiseen (rationalisoinnilla, monipuolistamisella tai nykyaikaistamisella)". Kyseiset edellytykset eivät täyty tarkasteltavana olevassa tapauksessa.

163) Kyseessä ovat joka tapauksessa menot, jotka oli jo suoritettu tukien maksamisen aikaan.

Sellaisiin investointeihin, jotka Sadam toteutti ennen CIPEn 26 päivänä heinäkuuta 1990 tekemässä päätöksessä tarkoitettujen tukien myöntämistä, ei puolestaan voida myöntää investointitukia sellaisen valtiontukien perusperiaatteen nojalla, jonka mukaan yritykselle myönnetyn tuen on oltava tietyn tuloksen saavuttamisen kannalta välttämätön, jotta sitä voidaan pitää yhteismarkkinoille soveltuvana. Tämän periaatteen mukaan hyväksyttäviä eivät siis ole sellaiset tuet, joilla ei enää pystytä saamaan aikaiseksi vaadittua kannustusvaikutusta, koska ne ovat taannehtivia suhteessa toivottuun toimintaan (tässä tapauksessa investointien toteuttamiseen) (yhteisöjen tuomioistuimen asiassa 730/79, Philip Morns v. komissio, 17 päivänä syyskuuta 1980 antama tuomio ([29])).

164) Tämä huomioon ottaen Celanon tuotantolaitosta koskevassa vuoden 1990 tukitoimenpiteitä koskevassa erityissuunnitelmassa tarkoitetut investointimenot ovat ainoastaan uusiin investointeihin liittyviä menoja. Kyseessä ovat siis investoinnit, joita CIPEn kyseisen päätöksen tekopäivänä ei vielä ollut tehty.

165) Ainoastaan nämä menot, joiden määrä on 20 000 miljoonaa Italian liiraa, täyttävät edellytykset, joiden perusteella niille voidaan myöntää valtiontukea neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1785/81 46 artiklan ja kansallisten alakohtaisten suunnitelmien hyväksymisestä tehtyjen komission päätösten nojalla. Kyseessä ovat menot, jotka sisältyvät tukitoimenpiteitä koskevaan erityissuunnitelmaan ja liittyvät edellä mainittujen kansallisten ohjelmien erityistarpeisiin (tukitoimenpiteitä koskevan erityissuunnitelman mukaan ne ovat välttämättömiä yrityksen rakenneuudistuksen toteuttamiseksi). Näiden menojen kattamiseen myönnettyjä tukia olisi näin ollen voitu arvioida myönteisesti perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan nojalla ottaen huomioon asetuksen (ETY) N:o 1785/81 46 artiklassa tarkoitettu poikkeus.

([28]) Katso alaviite 24.
([29]) Kok. 1980, s. 2671.

166) Koska Celanon tuotantolaitos sijaitsee alueella, joka tukien myöntämisen aikaan kuului tavoitteen 1 kohdealueeseen, Sadamille myönnettyjen, tukitoimenpiteitä koskevan erityissuunnitelman mukaisten uusien investointien tekemiseen tarkoitettujen tukien enimmäismäärä olisi pitänyt rajoittaa 75 prosenttiin tukikelpoisista menoista (määrä, jota sovelletaan maataloustuotteiden jalostuksen ja kaupan pitämisen alalla myönnettäviin investointitukiin tavoitteen 1 kohdealueilla). Vastaavan tuen arvo on 15 000 miljoonaa Italian liiraa bruttotukiekvivalenttina mitattuna.

167) CIPEn 26 päivänä heinäkuuta 1990 tekemällä päätöksellä Sadamille myönnettyjä tukia voidaan arvioida seuraavasti:

168.1) Celanon tuotantolaitoksen ostohinnan alentaminen

Tämä tuki vastaa tuotantolaitokselle määritetyn arvon (31 800 miljoonaa Italian liiraa) ja Sadamin todellisuudessa maksaman hinnan erotusta. Hinnan todellinen suuruus perustuu Sadamin siirretyn 15 000 miljoonan Italian liiran lainan todelliseen arvoon (eli lainan nimellisarvoon, josta vähennetään tuet, jotka myönnettiin alentamalla lainalle asetettua korkotasoa suhteessa tuolloiseen markkinakorkoon ja myöntämällä lainan takaisinmaksulle lykkäysaika) sekä luopumiseen luotosta, jonka määräksi on edellä mainituista syistä laskettava 4 400 miljoonaa Italian liiraa. Tämä tuki on kokonaisuudessaan yhteismarkkinoille soveltumaton.

168.2) RIBSin osallistuminen uudelleen Sadam Abruzzon pääoman rahoittamiseen 8 000 miljoonalla Italian liiralla

Koska kyseessä on nimellisarvolla ostetun pääoman rahoittamiseen osallistuminen, tämän osallistumisen arvo on laskettava pitämällä sitä lainana, josta ei makseta korkoa, jonka kesto on sama kuin rahoitukseen osallistumisen kesto ja jonka vapautus pääoman takaisinmaksusta on kestoltaan yhtä pitkä kuin laina. Tuen bruttotukiekvivalentin laskentaperusteena käytettävä korkotaso on sama kuin Italiassa tuen myöntämisen aikana käytössä ollut yhteisön viitekorko (14,66 prosenttia).

168.3) Edullisella korolla myönnetty 11 000 miljoonan Italian liiran laina

Tuen bruttotukiekvivalentti (jossa otetaan huomioon korkotason alentaminen ja takaisinmaksulle myönnetty lykkäysaika) lasketaan käyttämällä viitetasona Italiassa tuen myöntämisen aikaan käytössä ollutta yhteisön korkotasoa (14,66 prosenttia).

169) Edellä 168.2 ja 168.3 kappaleessa käsitellyt tuet eivät sovellu yhteismarkkinoille, sillä niiden arvo bruttotukiekvivalenttina ilmaistuna on yli 15 000 miljoonaa Italian liiraa (75 prosenttia 20 000 miljoonasta Italian liirasta), jonka Sadam olisi oikeutetusti voinut saada investointitukina.

Nusamih muiden velkojien hyväksi myönnettyjen tukien arviointi

170) RIBSin luopuminen 17 504 miljoonan Italian liiran kiinnitysluotosta ja luoton luokituksen alentaminen toissijaiseksi luotoksi on Sadam Abruzzon hyväksi myönnetyn valtiontuen lisäksi Nusamin muiden velkojien hyväksi myönnettyä tukea (katso 139 kappale).

171) Asianmukaisten yhteisön suuntaviivojen mukaan kyseessä olevia tukia ei voida pitää investointitukina eikä vaikeuksissa olevien yritysten rakenneuudistustukina. Koska Italian viranomaiset eivät ole esittäneet eikä komissio ole todennut muuta oikeusperustaa, tukia on pidettävä toimintatukina, jotka ovat sen vakiintuneen käytännön vastaisia, jota komissio noudattaa soveltaessaan perustamissopimuksen 87, 88 ja 89 artiklaa (katso 124 kappale). Komissio ei näin ollen katso näiden tukien soveltuvan yhteismarkkinoille.

Castiglioneselle myönnetyt tuet, jotka liittyvät Castiglion Fiorentinon tuotantolaitokseen

Takaus

172) Castiglionese-yhtiön hyväksi myönnetyn, markkinointivuoden 1991 toteutukseen liittyvien menojen kattamiseen tarkoitetun 41 000 miljoonan Italian liiran puiteluoton avaamiselle (16.1 kappaleessa käsitelty tuki) annettiin valtiontakaus.

173) Tähän takauksena myönnettyyn tukeen sovelletaan edellä 126—131 kappaleessa esitettyjä komission huomautuksia soveltuvin osin. Kyseessä on näin ollen toimintatuki, joka ei täytä takauksina myönnettyihin tukiin sovellettavien yhteisön sääntöjen edellytyksiä eikä vaikeuksissa oleville yrityksille myönnettyjä tukia koskevien yhteisön suuntaviivojen perusteita.

Tukitoimenpiteitä koskeva erityissuunnitelma (16 päivänä huhtikuuta 1992 tehty päätös)

174) Myös siltä osin kun kyse on CIPEn 16 päivänä huhtikuuta 1992 tekemällä päätöksellä hyväksytyn tukitoimenpiteitä koskevan erityissuunnitelman mukaisesti Castiglioneselle myönnetyistä tuista, Italia on esittänyt väitteitä, joiden mukaan toimenpiteet rakenneuudistustukina noudattavat vaikeuksissa oleville yrityksille tarkoitettua valtiontukea koskevia yhteisön suuntaviivoja ja joiden mukaan ne investointitukina soveltuvat yhteismarkkinoille.

Vaikeuksissa oleville yrityksille tarkoitettua valtiontukea koskevien yhteisön suuntaviivojen noudattaminen

175) Komission mielestä Castiglioneselle myönnetyt tuet eivät ole vaikeuksissa oleville yrityksille tarkoitettua valtiontukea koskevien yhteisön suuntaviivojen mukaiset.

1. *Kyseessä ei ole yhteisön suuntaviivojen mukainen rakenneuudistussuunnitelma*

176) Vuoden 1992 tukitoimenpiteitä koskevaan erityissuunnitelmaan sisältyy Castiglionesen vaikeuksien poistamiseen tarkoitettuja tukia, joiden tarkoituksena on yhtäältä pienentää RIBSin myöntämistä luotoista aiheutuvia rahoituskuluja (jatkamalla RIBSin vuonna 1984 toteuttaman pääoman rahoittamiseen osallistumista; muuttamalla RIBSin myöntämästä 24 000 miljoonan Italian liiran luotosta osa — 20 000 miljoonaa Italian liiraa — pääomaksi; porrastamalla saman luoton jäännösosa 15 vuoden ajanjaksolle) sekä toisaalta tarjota yritykselle uusia rahoitusvaroja (osallistuminen uudelleen pääoman rahoittamiseen 10 000 miljoonalla Italian liiralla määräajaksi ja 20 000 miljoonan Italian liiran uuden lainan myöntäminen edullisella korolla).

177) Yhteisön suuntaviivojen mukaan rakenneuudistussuunnitelmien on palautettava yrityksen pitkän aikavälin elinkelpoisuus kohtuullisessa ajassa ja sen tuleviin toiminnan edellytyksiin liittyvien realistisen oletusten perusteella. CIPEn 16 päivänä huhtikuuta 1992 tekemällä päätöksellä hyväksyttyä tukitoimenpiteitä koskevaa erityissuunnitelmaa ei voida pitää tämän rakenneuudistussuunnitelman määritelmän mukaisena.

178) Rakenneuudistustuen on liityttävä yrityksen asianmukaiseen tervehdyttämissuunnitelmaan, joka on esitettävä komissiolle tarvittavin täsmennyksin. Lisäksi elinkelpoisuuden paranemisen on pääasiassa perustuttava rakenneuudistussuunnitelmaan sisältyviin sisäisiin toimenpiteisiin.

179) Vuoden 1992 tukitoimenpiteitä koskevassa erityissuunnitelmassa luetellaan kuitenkin ainoastaan Castiglionesen rahoitustarpeet ilman, että siinä tutkittaisiin ja analysoitaisiin yrityksen aikaisemmasta hallinnosta peräisin olevien vaikeuksien syitä. Erityissuunnitelmassa viitataan ainoastaan yrityksen ulkopuolisiin tekijöihin, kuten sokerialaa koskevan yhteisön lainsäädännön muutoksiin sekä GATTin neuvotteluista sokerialalle aiheutuviin kielteisiin vaikutuksiin erityisesti yhteisön tukien vähenemisenä mitattuna.

180) Erityissuunnitelmassa ei näin ollen esitetä minkäänlaisia sisäisiä tervehdyttämistoimenpiteitä. Vuoden 1992 tukitoimenpiteitä koskevan erityissuunnitelman mukaisten tukien saajaan kohdistuvat ainoat velvoitteet ovat 1) varmistaa viljelyalueiden säilyminen ja 2) saattaa tuotantolaitosten rakenteen uudistus päätökseen. Näitä toimenpiteitä ei voida pitää yhteisön suuntaviivojen mukaisina tervehdyttämistoimenpiteinä.

181) Lisäksi komissiolle menettelyn aloittamisen jälkeen toimitetussa suunnitelmassa ei viitata yrityksen tuleviin toiminnan edellytyksiin muuten kuin hyvin epämääräisin käsittein, ja tästä syystä kyseiseen suunnitelmaan ei voida katsoa sisältyvän realistisia oletuksia, joihin pitkän aikavälin elinkelpoisuus voisi perustua.

182) Komissio katsoo tämän huomioon ottaen, että Italian toimittama suunnitelma (vuoden 1992 tukitoimenpiteitä koskeva erityissuunnitelma) ei ole yhteisön suuntaviivojen mukainen rakenneuudistussuunnitelma, sillä siihen ei sisälly yksityiskohtia, joiden perusteella olisi mahdollista tarkastaa yhtäältä yrityksen vaikeuksien syyt ja sisäisten pelastustoimenpiteiden olemassaolo ja toisaalta ehdotettujen ja hyväksyttyjen ratkaisujen tehokkuus.

2. *Kilpailun perusteettoman vääristymisen välttäminen*

183) Kaikissa rakenneuudistussuunnitelmissa on toteutettava toimenpiteitä, jotta tukien haitalliset vaikutukset kilpailijoihin olisivat mahdollisimman vähäiset.

184) Jos markkinoilla, joilla tuensaaja toimii, on rakenteellista ylituotantoa, kuten tarkasteltavana olevassa tapauksessa, rakenneuudistussuunnitelman avulla on suhteessa saadun tuen määrään edistettävä yhteisön asianmukaisten markkinoiden rakenteen uudistamista supistamalla tai poistamalla tuotantokapasiteettia lopullisesti.

185) Koska sokerialalla on jo usean vuoden ajan ollut ylituotantoa, komissio on luonut asetuksen (ETY) N:o 1785/81 avulla kansallisten tuotantokiintiöiden järjestelmän ja kieltänyt kaikki uudet investointituet tällä alalla. Investointitukien kieltäminen kuvastaa jatkuvaa huolta siitä, että tuotantokapasiteettia ei tulisi lisätä tällä erittäin herkällä alalla.

186) Vuoden 1992 tukitoimenpiteitä koskevassa erityissuunnitelmassa ei esitetä minkäänlaisia vaatimuksia, joiden mukaan tuensaajayrityksen olisi vähennettävä tuotantokapasiteettiaan.

187) Yhteisöjen suuntaviivojen sääntöä, jonka mukaan rakenneuudistustuen saajan on supistettava tai poistettava tuotantokapasiteettiaan lopullisesti, voidaan lieventää, jos voidaan osoittaa, että supistaminen aiheuttaa markkinarakenteen ilmeisen heikkenemisen, esimerkiksi luomalla monopolin tai hyvin oligopolistisen tilanteen.

188) Italia väittää, että komission kansallisia alakohtaisia suunnitelmia hyväksyessään asettamaa edellytystä, jonka mukaan rakenneuudistustuet eivät missään tapauksessa saa johtaa Italialle myönnettyjen kansallisten sokerintuotantokiintiöiden ylittymiseen, on noudatettu.

189) Tämä edellytys ei kuitenkaan ole sama kuin yhteisön suuntaviivojen 3 kohdan ii alakohdan edellytys, jolla halutaan varmistaa vapaa kilpailu tietyillä markkinoilla sovellettiin niihin jäsenvaltiokohtaisesti vahvistettuja määrällisiä rajoituksia tai ei.

190) Italia väittää myös, että Castiglion Fiorentinon tuotantolaitoksen tuotantokapasiteetin kasvattaminen (3 700 tonnista 7 500 tonniin jalostettuja sokerijuurikkaita päivässä) on mahdollistanut Cecinan tuotantolaitoksen sulkemisen jälkeen sillä viljelyalueella tuotettujen sokerijuurikkaiden vastaanottamisen ja jalostuksen, jonka se ennen jakoi Cecinan tuotantolaitoksen kanssa. Italia ei ole tarkentanut sulkemisen edellytyksiä tai sulkemisen mahdollista yhteyttä Castiglionesea koskevaan rakenneuudistussuunnitelmaan.

191) Todisteita sellaisten tekijöiden olemassaolosta, joiden ansiosta olisi mahdollista poiketa säännöstä, jonka mukaan tämän tyyppisiin tapauksiin on liityttävä tuotantokapasiteetin vähentäminen, ei ole esitetty.

3. *Rakenteen uudistamisen kustannuksiin ja hyötyyn suhteutettu tuki*

192) Tämän kolmannen perusteen mukaan rakenneuudistustuet on rajoitettava niin vähäisiksi, kuin se rakenteen uudistamisen toteuttamiseksi on mahdollista. Perusteen noudattamiseksi on täytettävä useita edellytyksiä. Niiden mukaan tuensaajan on osallistuttava merkittävällä tavalla rakenneuudistussuunnitelman rahoitukseen omilla varoillaan tai markkinaehtoisilla lainoilla. Lisäksi rahoitusrakenteen uudistamiseksi tarkoitetulla tuella ei saa tarpeettomasti vähentää yrityksen rahoituskuluja, minkä seurauksena tuensaaja voisi käyttää ylijäämäisiä rahavaroja aggressiiviseen, markkinoita vääristävään toimintaan, joka ei liity rakenteen uudistamiseen. Tukea ei myöskään saa käyttää sellaisten uusien investointien rahoittamiseen, jotka eivät ole rakenteen uudistamisen kannalta välttämättömiä.

193) Nämä edellytykset eivät täyty tarkasteltavana olevassa tapauksessa.

194) Käytettävissä olevista tiedoista käy ilmi, että rakenneuudistus on rahoitettu yksinomaan RIBSin varoilla. Rakenneuudistuksesta tuensaajan vastuulle jääviin kustannuksiin ei viitata CIPEn 26 päivänä huhtikuuta 1992 tekemässä päätöksessä eikä kyseisellä päätöksellä hyväksytyssä tukitoimenpiteitä koskevassa erityissuunnitelmassa. Ainoa Castiglioneselle asetettu rahoitukseen osallistumista koskeva velvoite (jota kuitenkaan ei ollut esitetty määrällisesti) oli saattaa tuotantolaitosten rakenneuudistus päätökseen. Kyseessä on kuitenkin koko yrityksen rakenneuudistusmenoihin osallistumisen (suuntaviivojen edellyttämällä "merkittävällä tavalla") sijaan tuensaajan osallistuminen investoinneista (joista useimmat eivät olleet välttämättömiä elinkelpoisuuden palauttamiseksi kohtuullisessa ajassa) aiheutuneisiin kuluihin.

195) Lisäksi on syytä todeta, että käytettävissä olevien tietojen mukaan Castiglioneselle vuoden 1992 tukitoimenpiteitä koskevan erityissuunnitelman mukaisesti myönnettyjen tukien ansiosta yritys saattoi muuttaa osakepääomaksi 32 000 miljoonan Italian liiran suuruisen osan siitä kokonaissummasta, jonka yhtiö oli velkaa RIBSille sillä edellytyksellä, että se ostaa osakkeet niiden nimellisarvolla 10 tai 15 vuoden kuluttua tapauksesta riippuen. Lisäksi jäljelle jäävä velka (4 000 miljoonaa Italian liiraa) porrastettiin etuoikeutetuin edellytyksin. Yritys pystyi myös tekemään investointeja 47 500 miljoonan Italian liiran edestä (mikä sisältyi tukitoimenpiteitä koskevaan erityissuunnitelmaan).

196) Kaikki nämä investoinnit eivät kuitenkaan olleet rakenneuudistuksen kannalta välttämättömiä. Vuoden 1992 tukitoimenpiteitä koskevan erityissuunnitelman mukaan välittömästi oli toteutettava 10 000 miljoonan Italian liiran investoinnit Castiglion Fiorentinon tuotantolaitoksen toiminnan jatkumisen varmistamiseksi. Vuoden 1992 tukitoimenpiteitä koskevassa erityissuunnitelmassa määrätään kuitenkin 2 500 miljoonan Italian liiran vuosittaisista investoinneista (yhteensä 37 500 miljoonaa Italian liiraa) 15 vuoden ajan, joka on RIBSin tukitoimenpiteen kesto, tuotantolaitosten "tavanomaiseen teknologiseen ajantasaistamiseen". Näitä investointeja ei kuitenkaan voida pitää rakenneuudistustukia koskevien suuntaviivojen mukaisina välttämättöminä investointeina.

197) Edellä mainittu huomioon ottaen komissio katsoo, että kyseiset tuet ovat vähentäneet Zuccherificio Castiglionesen rahoituskuluja kohtuuttomasti, minkä ansiosta se saattoi rahoittaa investointisuunnitelman, joka ei rajoittunut ainoastaan rakenteen uudistamisen kannalta välttämättömiin toimenpiteisiin.

198) Näin ollen on pääteltävä, että kyseiset tuet eivät ole asianomaisten yhteisön suuntaviivojen mukaiset.

199) Kuten Nusamille ja Sadam Abruzzolle myönnettyjen tukien osalta tehtiin, on tarkistettava, onko Italian esittämä toinen väite perusteltu. Tämän väitteen mukaan Castiglioneselle myönnetyt tuet voitaisiin sallia investointitukina. Kuten ensimmäisiä tukia arvioitaessa todettiin, jotta tuet soveltuisivat yhteismarkkinoille arvioinnin perusteella on ensinnäkin käytävä ilmi se, että tuet ovat Italian sokerialan rakenneuudistuksen kannalta välttämättömiä ja toiseksi se, että tuissa on noudatettu tämän tyyppisiin tukiin kyseisellä alueella niiden myöntämisen aikaan sovellettavia enimmäismääriä.

200) Edellä mainituista edellytyksistä ensimmäisen osalta riittää, että lainataan vuoden 1992 tukitoimenpiteitä koskevan erityissuunnitelman sanamuotoa, jonka mukaan osa (37 500 miljoonaa Italian liiraa) suunnitelluista investoinneista oli tarkoitettu tuotantolaitosten tavanomaiseen teknologiseen ajantasaistamiseen. Komissiolla ei näin ollen ole minkäänlaisia edellytyksiä varmistaa, että kyseiset investoinnit ovat yrityksen rakenneuudistuksen tai Italian sokerialan rakenneuudistuksen kannalta välttämättömiä.

201) Tilanne on erilainen niiden investointien kohdalla, jotka tukitoimenpiteitä koskevassa erityissuunnitelmassa määritellään tuotantolaitoksen toiminnan kannalta välttämättömiksi. Ainoastaan nämä menot, joiden määrä on 10 000 miljoonaa Italian liiraa, täyttävät edellytykset, joiden perusteella niille voidaan myöntää valtiontukea neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1785/81 46 artiklan ja kansallisten alakohtaisten suunnitelmien hyväksymisestä tehtyjen komission päätösten nojalla. Kyseessä ovat menot, jotka sisältyvät tukitoimenpiteitä koskevaan erityissuunnitelmaan ja liittyvät edellä mainittujen kansallisten ohjelmien erityistarpeisiin (tukitoimenpiteitä koskevan erityissuunnitelman mukaan ne ovat välttämättömiä yrityksen rakenneuudistuksen toteuttamiseksi). Näiden menojen kattamiseen myönnettyjä tukia olisi näin ollen voitu arvioida myönteisesti perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan nojalla ottaen huomioon asetuksen (ETY) N:o 1785/81 46 artiklassa tarkoitettu poikkeus.

202) Koska Castiglion Fiorentinon tuotantolaitos sijaitsee alueella, joka ei kuulu (eikä tukien myöntämisen aikaan kuulunut) tavoitteen 1 kohdealueeseen, Castiglioneselle myönnettyjen, tukitoimenpiteitä koskevan erityissuunnitelman mukaisten uusien investointien tekemiseen tarkoitettujen tukien enimmäismäärä olisi pitänyt rajoittaa 55 prosenttiin tukikelpoisista menoista (määrä, jota sovelletaan maataloustuotteiden jalostuksen ja kaupan pitämisen alalla myönnettäviin investointitukiin tavoitteen 1 kohdealueen ulkopuolella).

203) Vastaavan tuen arvo on 5 500 miljoonaa Italian liiraa bruttotukiekvivalenttina ilmaistuna (55 prosenttia 10 000 miljoonasta Italian liirasta).

204) Tukeen arvon laskemisen osalta komissio katsoi, että vaikka Castiglionesea olisi voitu pitää vaikeuksissa olevana yrityksenä, tuen arvona ei voitu pitää RIBSin lainojen ja rahoitusten kokonaismäärää. Komissiolla ei ole tietoja, joiden perusteella se voisi päätellä, että tukien myöntämisen aikaan Castiglionese ei olisi pystynyt maksamaan takaisin lainoja ja pääomarahoituksia. Lisäksi lainojen ja pääomarahoitusten takaisinmaksuaikoja oli Italian viranomaisten mukaan noudatettu tarkasti. CIPEn 16 päivänä huhtikuuta 1992 tekemän päätöksen mukaisesti Castiglioneselle myönnettyjen tukien arvo on laskettava 204.1, 204.2 ja 204.3 kappaleessa esitetyllä tavalla:

204.1) Vuonna 1984 toteutetun pääoman rahoittamiseen osallistumisen (12 000 miljoonaa Italian liiraa) jatkaminen 10 vuodella

Pääoman rahoittamisen jatkaminen vastaa arvoltaan 10 vuoden korotonta lainaa, jonka takaisinmaksun lykkäysaika on myös 10 vuotta. Kyseisen tuen bruttotukiekvivalentin laskentaperusteena käytetty korkotaso on tukien myöntämisen aikaan käytössä ollut yhteisön viitekorko (14,4 prosenttia).

204.2) Yhteensä 20 000 miljoonan Italian liiran velan muuttaminen pääomaksi ja osallistuminen pääoman rahoittamiseen 10 000 miljoonalla Italian liiralla

Näiden tukien arvo lasketaan ottamalla huomioon se, että jokainen pääoman rahoittamiseen osallistuminen vastaa kestoltaan yhtä pitkää korotonta lainaa, jonka takaisinmaksun lykkäysaika vastaa lainan kestoa. Kyseisen tuen bruttotukiekvivalentin laskentaperusteena käytetty korkotaso on tukien myöntämisen aikaan käytössä ollut yhteisön viitekorko (14,4 prosenttia). Muut 20 000 miljoonan Italian liiran velan muuttamisesta pääomaksi koituvat rahoitusedut on ilman muuta otettava laskennassa huomioon (esimerkiksi siihen päivämäärään asti kertyneiden korkojen nollaaminen, jolloin velka muutettiin pääomaksi).

204.3) Yhteensä 4 000 miljoonan Italian liiran jäännösvelan porrastaminen 15 vuodelle ja yhteensä 20 000 miljoonan Italian liiran lainan myöntäminen edullisella korolla

Näiden tukien bruttotukiekvivalentti (jossa otetaan huomioon korkotason alentaminen ja takaisinmaksulle myönnetty lykkäysaika) lasketaan käyttämällä korkotasona tuen myöntämisen aikana käytössä ollutta yhteisön viitekorkotasoa (14,4 prosenttia).

205) Näin ollen yhteismarkkinoille ei sovellu 204 kappaleessa käsiteltyjen tukien se osuus, joka ylittää 5 500 miljoonan Italian liiran bruttotukiekvivalentin, jonka Sadam olisi oikeutetusti voinut saada investointitukina.

Castiglionesen ostoon myönnetyt tuet

206) CIPEn 16 päivänä huhtikuuta 1992 tekemässä päätöksessä hyväksyttyjä tukitoimenpiteitä ei voida pitää Castiglionesen hallinnan saamiseksi tarvittavan osakeerän ostamiseen tarkoitettuna tukena.

207) Tukitoimenpiteillä ei ollut tiettyä saajaa vaan ne oli tarkoitettu kaikille mahdollisille tarjouspyyntöön osallistuville ostajille, jotka täyttivät kyseisessä päätöksessä esitetyt edellytykset. Tarjouspyyntö toteutettiin Rooman Tribunale fallimentaren valvonnassa osana Federconsorzin velkasaneerausta, ja kaikkia asiasta kiinnostuneita toimijoita pyydettiin osallistumaan menettelyyn.

VII **PÄÄTELMÄT**

208) Tuet, joita tämä päätös koskee ja joista ei ole annettu tietoa komissiolle perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaisesti, on myönnetty laittomasti eli ennen kuin komissio on esittänyt kantansa tukien soveltuvuudesta yhteismarkkinoille.

209) Lisäksi tuet ovat edellä mainituista syistä soveltumattomia yhteismarkkinoille, sillä ne kuuluvat perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa soveltamisalaan eikä niihin voida soveltaa mitään saman artiklan 2 ja 3 kohdan poikkeuksista.

210) Joe tuet eivät sovellu yhteismarkkinoille, komission on käytettävä mahdollisuutta, joka sille on annettu yhteisöjen tuomioistuimen asiassa 70/72, komissio vastaan Saksa, 12 päivänä heinäkuuta 1973 antamassa tuomiossa ([30]), ja joka on vahvistettu asiassa 310/85, Deufil vastaan komissio, 24 päivänä helmikuuta 1987 annetussa tuomiossa ([31]) ja asiassa C-5/89, komissio vastaan Saksa, 20 päivänä syyskuuta 1990 annetussa tuomiossa ([32]), ja velvoitettava jäsenvaltio perimään tuensaajilta takaisin laittomasti myönnetyn tuen koko määrä. Takaisinperintä on välttämätöntä tuen myöntämistä edeltäneen tilanteen palauttamiseksi poistamalla kaikki rahoitukselliset edut, joista tuensaaja on perusteettomasti hyötynyt tuen myöntämispäivämäärästä lähtien.

211) Tuet on perittävä takaisin Italian oikeuden menettelytapojen mukaisesti. Italian on määritettävä takaisinperittävien tukien määrät tässä päätöksessä esitettyjen perusteiden mukaisesti. Kyseisten perusteiden mukaisesti lasketut määrät tuottavat korkoa, joka alkaa kertyä tukien myöntämishetkestä ja jatkuu tukien tosiasialliseen takaisinsaantiin. Korko lasketaan sellaisen markkinakoron perusteella, jota on käytetty alueellisten tukien tukiekvivalentin laskennassa käytettynä viitekorkona.

212) Tämä päätös ei vaikuta toimenpiteisiin, jotka komissio mahdollisesti päättää toteuttaa osana yhteistä maatalouspolitiikkaa Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (EMOTR) rahoituksen yhteydessä,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

1. Seuraavat Italian valtion RIBS SpA -nimisen julkisen osakeyhtiön kautta myöntämät tuet eivät sovellu yhteismarkkinoille:

a) Nusam SpA:n hyväksi myönnetyt tuet osallistumisena pääoman rahoittamiseen 5 000 miljoonalla Italian liiralla (12 päivänä huhtikuuta 1988) ja 2 500 miljoonalla Italian liiralla (2 päivänä helmikuuta 1990);

b) tuki Sadam Abruzzo SpA:n hyväksi sellaisina valtiontakauksina, joilla taattiin 2 000 miljoonan Italian liiran (12 päivänä syyskuuta 1989) ja 11 000 miljoonan Italian liiran suuruiset määrät (2 päivänä helmikuuta 1990),

c) CIPEn 26 päivänä heinäkuuta 1990 tekemällä päätöksellä hyväksytyt tuet: Sadam Abruzzo SpA:n ja Nusamin muiden velkojien hyväksi myönnetty tuki, joka koski 17 504 miljoonan Italian liiran suuruisen luoton luokituksen alentamista ja luoton sijoittamista muiden toissijaisten luottojen jälkeen, sekä Sadam Abruzzo SpA:n hyväksi myönnetty tuki, joka koski Celanon tuotantolaitoksen hinnan alentamista ja 15 000 miljoonan Italian liiran velan siirtämistä,

d) Zuccherificio Castiglionese SpA:n hyväksi valtiontakauksena myönnetty tuki 41 000 miljoonan Italian liiran suuruisen määrän takaamiseksi (2 päivänä elokuuta 1991).

2. Seuraavat Italian valtion RIBS SpA -nimisen julkisen osakeyhtiön kautta 26 päivänä heinäkuuta 1990 myöntämät tuet Sadam Abruzzo SpA:n hyväksi eivät sovellu yhteismarkkinoille siltä osin kuin niiden arvo bruttotukiekvivalenttina ilmaistuna on suurempi kuin 15 000 miljoonaa Italian liiraa:

a) tuki osallistumisena pääoman rahoittamiseen 8 000 miljoonalla Italian liiralla; ja

b) tuki edullisella korolla myönnettynä 11 000 miljoonan Italian liiran lainana.

3. Seuraavat Italian RIBS SpA -nimisen julkisen osakeyhtiön kautta 16 päivänä huhtikuuta 1992 Sadam Abruzzo SpA:n hyväksi myöntämät tuet eivät sovellu yhteismarkkinoille siltä osin kuin niiden arvo bruttotukiekvivalenttina ilmaistuna on suurempi kuin 5 500 miljoonaa Italian liiraa:

a) tuki pääoman rahoittamiseen osallistumisen jatkamisena 12 000 miljoonalla Italian liiralla 10 lisävuoden ajan;

b) tuki 20 000 miljoonan Italian liiran velan pääomaksi muuttamisena;

c) tuki 4 000 miljoonan Italian liiran velan porrastamisena;

d) tuki osallistumisena pääoman rahoittamiseen 10 000 miljoonalla Italian liiralla;

e) tuki edullisella korolla myönnettynä 20 000 miljoonan Italian liiran lainana.

2 artikla

1. Italian on perittävä 1 artiklassa tarkoitetut laittomat ja yhteismarkkinoille soveltumattomat tuet tuensaajilta kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta.

2. Tuet on perittävä takaisin Italian oikeuden menettelytapojen mukaisesti. Takaisin perittävät määrät tuottavat korkoa, joka alkaa kertyä tukien myöntämishetkestä ja jatkuu tukien tosiasialliseen takaisinsaantiin. Korko lasketaan sellaisen markkinakoron perusteella, jota on käytetty alueellisten tukien tukiekvivalentin laskennassa käytettynä viitekorkona.

([30]) Kok. 1987, s. 813.
([31]) Kok. 1987, s. 901.
([32]) Kok. 1990, s. I-3437.

3 artikla

1. Italian on ilmoitettava komissiolle kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta takaisin perittävien tukien tukiekvivalentin laskennassa käytetyistä yksityiskohtaisista säännöistä.

2. Italian on ilmoitettava komissiolle kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta tämän päätöksen noudattamiseksi toteuttamansa toimenpiteet.

4 artikla

Tämä päätös on osoitettu Italian tasavallalle.

Tehty Brysselissä 11 päivänä toukokuuta 1999.

Komission puolesta

Franz FISCHLER

Komission jäsen